

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÇALGI EĞİTİMİ
BAĞLAMA DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(9,10,11 VE 12. SINIFLAR)
TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2026

İÇİNDEKİLER

1. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	9
1.4. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	10
1.5. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
2. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN ÜNİTELER	13
9. SINIF	13
10. SINIF	32
11. SINIF	40
12. SINIF	56

1. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

"Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılan Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı, beceri odaklı yaklaşımı esas alarak öğrencilerin kuramsal müzik bilgilerini; özgün, analitik ve performansa dayalı çıktılara dönüştürmelerini amaçlamaktadır. Programın temel yaklaşımında öğrencinin mensup olduğu medeniyetin ses mirasını ve yerel musiki kimliğini içselleştirmesi, eş zamanlı olarak küresel müzik kültürlerini evrensel bir perspektifle keşfetmesi ve bu sentez üzerinden çok boyutlu bir estetik derinlik inşa etmesi yer alır. Bu süreçte öğretim programı; teknik yetkinlik, müziksel ifade kapasitesi ve kültürel bilinç düzeyini eş güdümlü olarak geliştiren bütüncül bir pedagojik perspektife yaslanır. Nihayetinde bu program; öğrencinin sanatsal üretim kapasitesini geliştirmeyi, müziksel kimliğini güçlendirmeyi ve estetik duyarlılığı yüksek bir şahsiyetin oluşumunu destekleyen disiplinler arası bir gelişim süreci sunar.

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin teknik ve müziksel becerilerini geliştirmenin ötesinde; millî, manevi ve evrensel değerleri özümseyerek bu değerleri birer estetik çıktı olarak müziksel icra süreçlerine tahvil etmelerini hedeflemektedir. Program; müzik estetiği, müzik tarihinin derinliği ve icra disiplinlerinin titizliği üzerine inşa edilmiş bütüncül bir öğrenme dizisine dayanmaktadır. Bu kapsamda öğretim programı; öğrencinin müziği kuramsal temelleri ve uygulamalı boyutlarıyla tecrübe etmesini, köklü bir müzik kültürü bilinci geliştirmesini ve özgün ifade biçimleri kanalıyla yüksek bir estetik farkındalık kazanmasını amaçlamaktadır. Öğrencilerin müzik eserlerini biçimsel, yapısal ve estetik unsurlar açısından analiz ederek bu unsurları tarihsel süreklilik içerisinde mukayeseli olarak gözlemlemelerine imkân tanıyan program, sanatsal bir muhakeme yetisinin gelişimini de öncelemektedir.

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı; öğrenme-öğretme uygulamalarında disiplinler arası ilişkiler kurarak müziksel icra eylemini yalnızca teknik bir beceri değil derinlikli bir düşünsel süreç olarak ele almaktadır. Program; öğrencilerin sanatsal alan becerileri bağlamında temel müziksel yetkinliklerini aktif bir katılım ve deneyim odaklı bir yaklaşımla geliştirmelerini hedeflemektedir.

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerini birer yapı taşı kabul ederek öğrencinin kültürel birikimden beslenen özgün ve nitelikli müziksel söylemler inşa etmesini desteklemektedir. Program dâhilinde yürütülen uygulama çalışmaları; teknik egzersizler, etütler ve repertuar çözümleri vasıtasıyla öğrencinin sanatsal potansiyelini somut olarak ortaya çıkarmasına zemin hazırlamaktadır. Bu süreçte öğretim programı; öğrencinin benlik becerileri aracılığıyla kendini tanıma, kendini düzenleme ve kendine uyarlama; sosyal yaşam becerileri yoluyla iletişim, iş birliği ve sosyal farkındalık; ortak/birleşik beceriler yoluyla ise uyum, esneklik ve sorumlu karar verme becerilerini geliştirmenin yanı sıra Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi kapsamında ifade edilen değerleri ve sistem düşüncesi etrafında şekillenen okuryazarlık becerilerini kazandırmayı hedeflemektedir. Böylelikle öğrenci müziksel yaşantısı üzerinden kazandığı becerileri gündelik hayatın karmaşık problemlerini çözmede kullanabilme ve toplumsal hayata aktif, etik ve estetik bir duyarlılıkla katılım sağlama yetkinliği kazanmaktadır.

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı; uygulama temelli bir pedagojiyle öğrencilerin otonom karar verebilen, analitik muhakeme yetisine sahip ve öz güveni yüksek müzisyenler olarak yetiştirmelerini hedeflemektedir. Beceri temelli öğrenmeyi merkeze alan program; millî ve manevi değerleri eğitim sürecinin ontolojik dayanakları olarak konumlandıran bütüncül bir perspektife sahiptir. Bu çerçevede program; öğrencilerin kültürel mirası estetik bir şuurla sahiplenmelerini ve bu birikimi müziksel icralarına bilinçli bir sentezle yansıtma amaçlar. Teknik yetkinliğin ötesinde bir yaklaşımla öz disiplin, sorumluluk bilinci ve kültürel aidiyet duygusu gelişmiş bireyler yetiştirilmesini esas alır. Nihayetinde bu öğretim programı; sanatsal tekâmülü millî bilinç ve evrensel değerlerle bütünleştirerek öğrencinin müziksel ve kültürel şahsiyetini tahkim etmektedir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin

- Millî birliğimizi ve bütünlüğümüzü pekiştiren müzik kültürü ile birikimine sahip olmaları,
- Müziksel bilgi ve becerileriyle kültürel mirasımızı yaşatmaları ve geleceğe taşımaları,

- Ulusal ve uluslararası düzeyde sanatsal temsil yeterliliği edinmeleri,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik etkinlikleriyle toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları,
- Doğru oturuş-tutuş, bilek-kol koordinasyonu, tezene vuruşları, mızrap açısı ve tını kontrolünü geliştirmeleri,
- Doğru oturuş-tutuş, bilek-kol koordinasyonu, pençe ve parmak vuruşları, bilek açısı ve tını kontrolünü geliştirmeleri,
- Bağlamada akort mantığını kavramaları; bozuk, bağlama, misket, müstezat vb. düzenleri tanımlayıp uygulamaları ve eser-düzen ilişkisinde karar/dem seslerini işlevsel kullanmaları,
- Pozisyon geçişleri, parmak numaraları, tel-perde hâkimiyeti, entonasyon ve nüans (ayrım) becerilerini sistematik olarak geliştirmeleri,
- Basit usuller başta olmak üzere ritmik yapıları doğru çalmaları, bireysel çalışma planı yaparak zamanı verimli yönetmeleri,
- Türk halk müziğinde yöresel tavrıları (zeybek, Silifke, Teke, Azeri vb.) ayırt ederek icraya yansıtmaları,
- Nota okuma, çözümleme, dikte ve melodi/ritim tekrar becerilerini ilerletmeleri; kulak eğitimini bağlama icrasıyla bütünleştirmeleri,
- Türk halk müziği ağırlıklı olmak üzere seçkin bir repertuarı teknik-müzikal doğrulukla icra etmeleri, eserlere dönemin/ bölgenin üslup özelliklerine uygun yorum katmaları,
- Basit eşlik kalıpları, geçiş nağmeleri ve varyasyonlar üretmeleri; çoklu düzen kullanımı ve dem-eşlik uygulamalarıyla yaratıcılıklarını geliştirmeleri,
- Bireysel çalma ile toplu bağlama çalışını bütünleştirerek birlikte çalma, dinleme ve müzikal sorumluluk bilinci kazanmaları,
- Bağlama-eşlikli söyleme durumlarında doğru diksiyon, boğumlama ve ifade becerilerini gözetmeleri,
- Sahne duruşu, esere giriş-çıkış, akort kontrolü, çalışma disiplini ve performans değerlendirme alışkanlıkları edinmeleri,
- Kayıt-dinleme, yavaşlatma-döngü, metronom, nota yazım yazılımları ve çevrim içi arşivleri öğrenme süreçlerini desteklemek için etkin kullanmaları,
- Çalgının bakım-koruma, tel değişimi ve temel ayar süreçlerine ilişkin bilinç geliştirmeleri,
- Kavramsal beceriler, alan becerileri, okuryazarlık becerilerini ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerini geliştirmeleri; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, yardımseverlik, vatanseverlik gibi değerleri kazanmaları,
- Ulusal ve uluslararası müzik etkinliklerine katılım yoluyla kültürel sürekliliğe ve toplumsal-sosyal gelişime katkı sunmaları amaçlanmaktadır.

1.2. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

1. Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders tasarımı, ölçme ve değerlendirme süreçleri ile ders kitabı ve yardımcı materyal geliştirme aşamalarında söz konusu ortak metin esas alınmalıdır. Tüm eğitim öğretim faaliyetleri, bu metinde tanımlanan öğrenci profiline ulaşmayı sağlayacak biçimde planlanıp yürütülür.
2. Eğitim öğretim süreçlerinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımına özen gösterilir; öğrencilerin söz varlığının zenginleştirilmesi ve dil becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır. Teknik terimlerin (akort, düzen, tezene, tını, karar sesi vb.) kavramsal olarak anlaşılması desteklenir.
3. Programda Türk müziğine ve bağlama icrasına katkı sunmuş icracı, usta ve araştırmacılara ilişkin örneklere yer verilebilir. Bu kapsamda yapılacak öğrenme-öğretme uygulamalarında kişilerin eser ve katkıları ezbere dayanmadan araştırma, sorgulama ve karşılaştırmaya dayalı bir öğrenme süreci içinde ele alınır.
4. Öğretim programlarında kazandırılması amaçlanan bilgiler ve beceriler "öğrenme çıktısı" olarak ifade edilir. Bağlama dersi öğrenme çıktıları, ünitelerdeki içerik ilgisiyle ilişkili alan becerileri ve kavramsal becerilerle birleştirilerek oluşturulur; çıktılara temel teşkil eden süreç bileşenleri (işitme-okuma-çözümleme, teknik icra, müzikal ifade, değerlendirme vb.) dikkate alınır.
5. Programda yer alan ön değerlendirme ve köprü kurma bölümleri, öğrenme-öğretme sürecinin başlangıcında ve süreç

içinde uygulanır/uygulatılır. Temel kabuller ise öğretim sürecinin dayandığı kesin çerçeveyi oluşturur ve planlama ile uygulamada esas alınır.

6. Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencide bütüncül bakış açısı oluşturan, kalıcı öğrenmeyi önceleyen, farklı yöntemler ve tekniklerin (gösterip yaptırma, modelleme, eşli icra, atölye/usta-çırak, dinleme-çözümleme, akran geri bildirimi) ve disiplinler arası bağlantıları görünür kılan bir çerçevede sunulur. Öğrenme yaşantılarında, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik süreçlerin bir arada ve uyumlu biçimde yürütülmesi esastır. Planlamalar öneri niteliğindedir, ilgili ünitenin çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler gözetilerek gerekli uyarlamalar yapılabilir.

7. Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yer verilen uygulamalara ders kitaplarında yer verilmez. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.

8. Program; öğrenenin düşünme becerilerini, performans becerilerini ve sosyal-duygusal gelişimini birlikte ele alır. Bu nedenle öğrenme yaşantılarının öğrencilerin bireysel farklılıkları ve gelişim özellikleri temelinde düzenlenmesi önemlidir. Bağlama eğitiminde "sürekli değerlendirme" anlayışı benimsenir; öğretmenlerden öğrenme süreçlerini öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlamaları beklenir. Ders materyali geliştirilirken programda önerilen yaşantılara ek olarak güncel içerik ve örnekler dikkate alınır.

9. Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme çıktıları; alan becerileri, kavramsal beceriler ve müziğe özgü kavramların bir arada kullanılmasıyla yapılandırılmıştır. Bu süreçte söz konusu beceri ve kavramlar, öğrenme çıktılarının anlamlı ve bütüncül bir yapı kazanmasını sağlayacak şekilde ilişkilendirilmiştir. Öğretmenlerin öğrenme-öğretme yaşantılarını tasarlarken öğrenme çıktılarının bu ilişkisel bütünlüğünü dikkate almaları önemlidir.

10. Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan programda 9. sınıflarda dört, 10. sınıflarda iki, 11 ve 12. sınıflarda haftada dört ders saati uygulama esastır. 9. sınıfta dört ünite, 10. sınıfta iki ünite, 11. sınıfta dört ünite, 12. sınıfta ise üç ünite yer alır. Üniteler; teknik gelişim (tezene/elle icra), düzen ve akort bilgisi, repertuar çalışmaları, müzikal ifade ve performans bileşenlerini bütünlendirir.

11. Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı'na ait ünitelerde yer alan konuların kapsamı içerik çerçevesinde belirlenmiş; program bileşenlerinin öğrenme-öğretme yaşantılarına nasıl dâhil edileceği açıklanmıştır. Uygulamada sıra ve süre planlaması, sınıf düzeyi ve öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda yapılır.

12. Öğretmen, bireysel ve küçük topluluk icraları destekleyen dinleti ve mini konser etkinliklerini planlar; hazırlık, prova, icra ve değerlendirme aşamalarını sistemli şekilde yönetir. Bu etkinlikler okul içi ve okul dışında düzenlenebilir. Süreçte öğrencilerin sahne-performans becerileri, estetik duyarlılıkları ve sahne etiği geliştirilir.

13. Öğretmen; millî, ahlaki, insani ve manevi değerler bakımından besleyici bir öğrenme iklimi kurar; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklar konusunda öğrencilere rehberlik eder.

14. Millî ve dinî bayramlar, mahallî/kurtuluş/kutlama günleri, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî duyarlılığı güçlendirilir. Türk milletine, Türk bayrağına, Türk ordusuna ve vatana hizmet edenlere sevgi, saygı ve takdir duyguları geliştirilir. Bu kapsamda geleneksel müzik mirasını görünür kılan yerel repertuar ve usta icralarına da yer verilir.

15. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenme çıktılarının edinilmesine katkı sağlayacak uygun görsel, işitsel ve teknolojik materyaller kullanılır. Nota yazımları, metronom uygulamaları, akort cihazları, kayıt-geri bildirim teknikleri pedagojik amaçla entegre edilir.

16. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ses ve motor gelişim süreçleri gözetilerek teknik gereklilikler kademeli ilerletilir. Ses türü tespiti ve eşlikli söyleme-çalma çalışmalarında aceleci davranılmamalı, belirli aralıklarla gelişim izlenmelidir. Eser ve alıştırma seçiminde öğrencinin düzeyi, ses/gövde ergonomisi ve teknik kapasitesi dikkate alınır, ses kullanılan diğer derslerin öğretmenleriyle iletişim kurularak eş güdüm sağlanır.

Programın Bileşenleri

Çalgı eğitimi bağlama dersinde alan becerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra öğrencilere kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler, eğilimler ve disiplinler arası bakış açısı kazandırılması amaçlanır. Bu nedenle planlamalar; bu programlar arası bileşenlerin öğrenme-öğretme yaşantılarıyla kurduğu ilişki gözetilerek yapılır.

Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesiyle anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde yapılandırılır; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri öğretim sürecinin doğal ve işlevsel bir parçası hâline getirilir. Bu bileşenlerin notla ölçülmesi zorunlu değildir ancak gelişimin izlenmesi amacıyla performans görevleri, ödevler ve dereceli puanlama anahtarlarında bu bileşenlere ilişkin ölçütlere yer verilebilir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı'nın "Öğrenme Kanıtları" bölümünde ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amaçları ile dersin öğrenme çıktılarında kanıt oluşturabilecek araçlara ve uygulamalara yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenme stillerindeki çeşitlilik göz önüne alındığında tüm öğrenciler için tek tip ve genel geçer bir ölçme yaklaşımından söz edilemez. Bu nedenle öğrenci performansının güvenilir biçimde belirlenebilmesi için nitelikleri farklı birden çok ölçme yönteminden toplanan kanıtlara ihtiyaç duyulur. Aşağıdaki ilkeler doğrultusunda bağlama dersine ilişkin ölçme ve değerlendirme süreçleri kurgulanır:

1. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri; öğretim uygulamalarının doğal parçası olarak içeriğe entegre edildiğinden kanıtlar bölümünde bu alanlara yönelik ölçme araç ve yöntemleri listelenmemiştir.
2. Öğrenme kanıtları hem süreci hem ürünü değerlendirmeye imkân verecek biçimde tasarlanmıştır. Ölçme araçları belirlenirken ünitelerdeki tüm öğrenme çıktılarına kapsamasına özen gösterilmiştir. Her üniteye sunulan araçlar öğretmen için örnek niteliğindedir, öğretmenden bu araçları kullanması, gerektiğinde uyarlaması veya derse uygun farklı araçları sürece dâhil etmesi beklenir.
3. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; öğrencilerin yeteneklerine, gereksinimlerine ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgiler ve becerilerin yoklanmasında öğrenciyi güdüleyen, günlük yaşamla ilişkili ve yakın-uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dayanan görevler verilmelidir. Geri bildirimler yargılayıcı olmayan, gelişimi destekleyici nitelikte olmalı; süreç boyunca dijital teknolojilerden (kayıt, metronom, akort cihazı, notasyon yazılımları vb.) yararlanılabilir.
4. Kavramsal becerilerin ve performansın değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, gözlem formu, çalışma yaprağı, kısa cevaplı/açık uçlu sorular ile öz, akran ve grup değerlendirme formlarından faydalanılabilir. Öğrenme, süreç boyunca izlenip değerlendirilmeli ve öğrenciye düzenli geri bildirim verilmelidir. Öz, akran ve grup değerlendirme uygulamaları; öğrencinin kendi performansına nesnel bakış geliştirmesine katkı sağlar.
5. Her üniteye performans görevlerine yer verilmiştir. Bu görevlerde icra kayıtları (video/ses), rapor, notasyon örnekleri, sunum gibi ürünlerin hazırlanması beklenir.
6. Her performans görevi için kullanılan ölçme araçlarındaki ölçütler, ilgili öğrenme çıktısının süreç bileşenleri ve görevin niteliği dikkate alınarak belirlenir. Örneğin bir görev; bilgi toplama, bilgiyi düzenleme, teknolojiyi kullanarak sunuma hazırlama ve sunum/icra gerçekleştirme ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Öz, akran ve grup değerlendirmeleri süreçte aktif biçimde kullanılarak öğrencilerin değerlendirme kültürüne katılımı sağlanır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- Çalgı eğitimi bağlama dersi; öğrencinin zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal gelişimini birlikte ele alır. Bu amaçla öğrenme-öğretme yaşantılarında yer alan etkinlikler; ilgili öğrenme çıktıları, beceriler, eğilimler ve değerlerin edinimini destekleyecek biçimde kurgulanır. Programda örnek öğrenme yaşantıları sunulur. Öğretmenlerden bu örnekleri, sınıf ve öğrenci özelliklerine göre uyarlamaları, dönüştürmeleri ya da yeni etkinliklerle zenginleştirmeleri beklenir.
- Öğrenme çıktıları ve alan becerileri doğrultusunda ünitelerin işleniş planlanırken öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, ilgi ve gereksinimleri, okulun fiziksel ve teknolojik imkânları ile yerel ve kültürel çevre dikkate alınarak ünite içi etkinliklerin niteliğinde örnek eser seçiminde, uygulama yoğunluğunda ve değerlendirme zamanlamasında düzenlemeler yapılabilir. Ancak bu düzenlemeler; programda yer alan öğrenme çıktılarının kapsamını daraltmayacak, kazanımların sıralı ve bütüncül gelişimini zedelemeyecek ve programın temel içerik çerçevesini dışarıda bırakmayacak biçimde yürütülmelidir. Ünitelerin ve süreçlerin işleniş sırası ile sürelerine ilişkin değişiklikler zümre kararıyla gerekçelendirilerek planlara yansıtılır; düzenlemeler eşitlik, kapsayıcılık ve ölçülebilirlik ilkeleri gözetilerek uygulanır.
- Her üniteye önceki kademelerdeki programlarla uyumlu "temel kabuller" eşlik eder. Uygulamaya geçmeden önce ön değerlendirme yapılarak öğrencilerin bu kabullere ilişkin hazırbulunuşluğu kontrol edilmeli, ihtiyaç görüldüğünde eksik edinimler için kısa, amaca yönelik çalışmalar planlanmalıdır.

- Uygulamada bağlamsal/deneyimsel öğrenme esastır, süreç araştırma ve sorgulamaya dayalı biçimde yapılandırılır. Bu yaklaşımı desteklemek üzere öğrenci merkezli yöntemlere (proje ve problem temelli öğrenme, örnek olay, tartışma vb.) yer verilir. Program çok yönlü gelişimi gözetken yöntem ve tekniklerle zenginleştirilir. Araştırma kültürünü güçlendirmek için öğrenciye ön hazırlık çalışmaları yaptırılır, müziğin sanatsal ve bilimsel boyutlarına ilişkin kaynaklardan sınıf kitaplığı oluşturmaya teşvik edilir.
- Öğrenme süreci; öğretmenin kolaylaştırıcı rol üstlendiği, öğrencinin merkeze alındığı ve etkin katılımının sağlandığı bir düzen içinde yürütülür. Düşüncelerin özgürce ifade edildiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişimini destekleyen güvenli ve kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturulur.
- Programın sorgulamaya yaptığı vurgu, bireysel ve birlikte sorgulamayı öne çıkarır. Etkileşimi artırmak ve birlikte öğrenme fırsatlarını çoğaltmak için iş birlikli öğrenme ortamları sürece dâhil edilir. Bu ortamlar sadece sınıfla sınırlı kalmaz, okul genelinde farklı sınıf düzeylerinden öğrencileri buluşturan akran öğretimi etkinlikleri düzenlenir.
- Program bütüncül eğitim anlayışıyla tasarlanmıştır. Disiplinler ve beceriler arası ilişkileri görünür kılacak yapılar kurulmalı, öğrenme yaşantılarını tasarlama ve materyal geliştirme aşamalarında zümre ve diğer branş öğretmenleriyle eş güdüm içinde çalışılmalıdır.
- Müziğin sanatsal/bilimsel yönleri ile günlük yaşam arasında anlamlı köprüler kurulması esastır. Bu bağı güçlendirmek için okul içi-dışı ortamların yanı sıra çevrim içi/sanal öğrenme imkânlarından yararlanılabilir. Sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamaları, öğrencilerin gerçek yaşamla ilişkili deneyimler kazanmasına katkı sağlayan öğrenme araçları olarak değerlendirilebilir.
- Müzik disiplinine ait kavramlar ve kavramlar arası ilişkilerin öğrenilmesini desteklemek amacıyla afiş, broşür, tablo gibi görsel materyaller kullanılmalıdır. Öğrencilerin bu materyalleri üretmeye ve kullanmaya yönlendirildiği süreçler tasarlanmalı; hazır bulunuşluk ve öğrenme profilleri gözetilerek öğrenme çıktılarıyla uyumlu farklı materyaller (bilgi notu, sunum, etkinlik, çalışma yaprakları, okuma parçaları vb.) yapılandırılmalıdır. Materyal geliştirme sürecinde zümre öğretmenleri ve diğer branşlarla iş birliği yapılarak ortak hedef ve kazanımların belirlenmesi, içerik ve örneklerin öğrenci düzeyine göre uyarlanması, disiplinler arası ilişkilendirmelerin planlanması, materyallerin uygulanmadan önce birlikte gözden geçirilip ölçme ve değerlendirme araçlarıyla uyumunun kontrol edilmesi, sınıf içi uygulama sonrasında geri bildirimlerin paylaşılması ve materyalin revize edilmesi gibi aşamaları kapsar. Öğretmenlerden öğretim teknolojilerini ve teknoloji temelli yöntemleri anlamlı öğrenmeyi destekleyecek biçimde kullanmaları beklenir. Bu kapsamda video, sunu, animasyon gibi materyallerle birlikte dijital öyküleme gibi dijital içerik ve uygulamalar öğrenme sürecine entegre edilebilir.
- Öğrencinin önceki kademelerde edindiği bilgiler ve beceriler, günlük hayattaki durumlar ve programda yer alan yeni bilgiler ve becerilerle ilişkilendirilir. Böylece öğrenilenlerin bağlama icrasına, müzikal ifade ve yorum süreçlerine, performans pratiklerine ve geniş kültürel bağlama aktarımı güçlendirilir.

Farklılaştırma

Öğretim süreci planlanırken öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır. Bu doğrultuda öğrenme-öğretme yaşantıları öğrencilerin gereksinimlerine göre biçimlendirilebilir, öğretim süreci farklılaştırılabilir. Programın Farklılaştırma bölümünde, zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında yer alan uygulama teknikleri ve etkinlikler öneri niteliğinde yapılandırılmıştır. Farklılaştırma planlamaları; öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, öğrenme hızı, ilgi alanları, öğrenme profilleri ve bireysel gereksinimlerine ilişkin gözlem, sınıf içi performans, ölçme ve değerlendirme sonuçları ve gerektiğinde rehberlik servisi ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler temel alınarak yapılır. Öğretmenler bu süreçte MEB onaylı basılı ders materyalleri, EBA dijital içerikleri, öğretim programına uyumlu kılavuz ve kaynaklar ile okulun imkânları doğrultusunda erişilebilir ve güvenilir materyallerden yararlanır. Seçilen materyallerin öğrenme çıktılarıyla uyumu, yaş düzeyine uygunluğu ve erişilebilirliği gözetilir.

Farklılaştırma sürecinde öğrencinin hazırbulunuşluğu, ilgi alanları ve öğrenme profili temel alınarak içerik, süreç ve ürün bileşenleri bu özelliklerle uyumlu hâle getirilebilir. Aynı öğrenme çıktısına ulaşmak amacıyla zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler farklı düzeylerde sunulabilir. Sınıftaki öğrenme farklılıklarına uygun bir planlama yapılabilir. Böylece öğrenciler, belirlenen öğrenme çıktılarına kendi hızlarına ve ihtiyaçlarına uygun yollarla ilerleyebilir. Ayrıca programda yer alan Farklılaştırma bölümleri öğretmene uygulamada rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış olup ders kitaplarında doğrudan yer alması öngörülmemektedir.

1.3. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

9. SINIF BAĞLAMA DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. BAĞLAMININ TARİHSEL GELİŞİMİ	4	12	8
2. BAĞLAMADA TEMEL DAVRANIŞLAR	4	36	25
3. BAĞLAMADA ÇALMA SÖYLEME GELENEĞİ	2	12	8
4. BAĞLAMADA TEMEL DÜZENLER	4	80	56
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	3
TOPLAM	14	144	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

10. SINIF BAĞLAMA DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. BAĞLAMADA ZEYBEK TAVRI VE UYGULAMALARI	2	36	50
2. BAĞLAMADA SİLİFKE TAVRI VE UYGULAMALARI	2	32	45
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	5
TOPLAM	4	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

11. SINIF BAĞLAMA DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. BAĞLAMADA TEKE TAVRI VE UYGULAMALARI	2	32	22
2. BAĞLAMADA AZERİ TAVRI VE UYGULAMALARI	2	36	25
3. BAĞLAMADA SÜRMELİ TAVRI VE UYGULAMALARI	2	36	25
4. BAĞLAMADA KONYA TAVRI VE UYGULAMALARI	2	36	25
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	3
TOPLAM	8	144	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

12. SINIF BAĞLAMA DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. BAĞLAMADA ELLE ÇALMA TEKNİĞİ	5	48	33
2. BAĞLAMADA ÇOK SESLİLİK	1	20	13
3. BAĞLAMA REPERTUVARI	1	72	50
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	4
TOPLAM	7	144	100

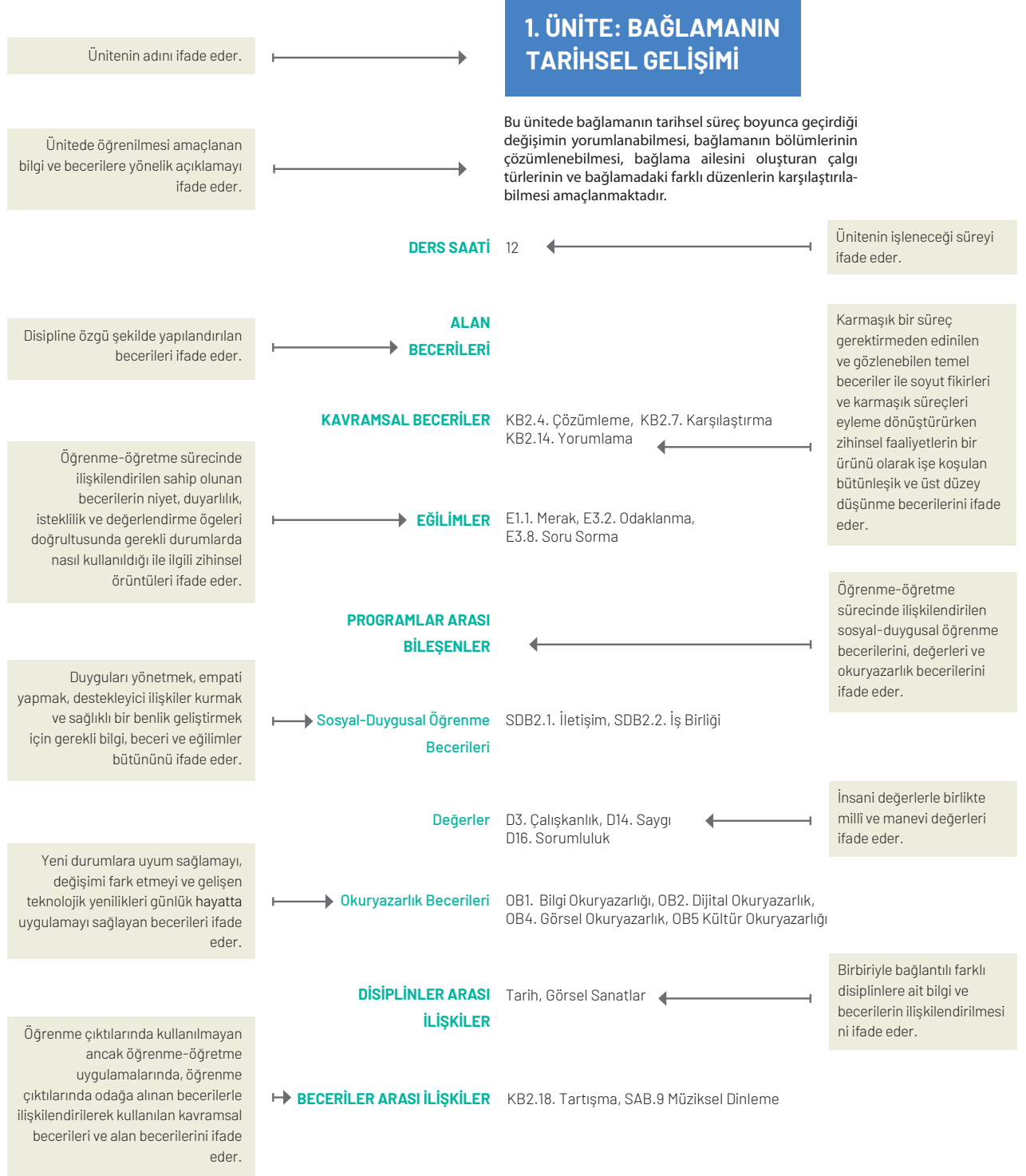
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYILARI	KİTAP EBATLARI
ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA 9	8-10	19,5 cm X 27,5 cm
ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA 10	8-10	19,5 cm X 27,5 cm
ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA 11	8-10	19,5 cm X 27,5 cm
ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA 12	8-10	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan Çalgı Eğitimi Bağlama Dersi Öğretim Programı 9,10,11 ve 12. sınıflarda uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda 9. sınıflarda dört ünite, 10. sınıflarda iki ünite, 11. sınıflarda dört ünite, 12. sınıflarda üç ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur:

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.9.1.1. Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi yorumlayabilme
a) Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi inceler.

Dersin kodu
Sınıf seviyesi
Ünite numarası
Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bağlamanın Tarihsel Gelişimi
Bağlamanın Bölümleri ve Adlandırmaları

Anahtar Kavramlar

akort sistemi, düzen, perde

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin bağlamayı Türk halk müziğinin önemli bir çalgısı olarak bildikleri, bağlamanın temel görünümünün tanıdıkları ve bazı bölümlerini (gövde, sap, tel vb.) isim olarak duydukları kabul edilir.

Öğrencilerin ön bilgileri; bağlamanın Türk halk müziğindeki yeri, tarihsel süreçteki gelişimi ve temel bölümlerine ilişkin (gövde, sap, tel vb.) mevcut bilgi düzeylerini ortaya çıkaracak sorular aracılığıyla belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden düğün, konser, televizyon ya da dijital platformlarda karşılaştıkları bağlama görüntü ve seslerini düşünerek bu icraların benzer ve farklı yanlarını ifade etmeleri beklenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.9.1.1. Öğrencilere farklı dönemlere ait bağlama görselleri ve kısa bilgi notları sunulurken dikkatleri konuya çekilir (**E1.1.**).

FARKLILAŞTIRMA Zenginleştirme

Bağlamanın tarihsel gelişiminde öne çıkan ustalar ve dönemlere ilişkin kısa bir araştırma yapmaları ve bulgularını sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Destekleme

Bağlamanın bölümlerini gösteren etiketli görseller sınıf panosunda sergilenilebilir.

ÖĞRETİM YANSITMALARI

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

2. ÇALGI EĞİTİMİ BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN ÜNİTELER

9. SINIF

1. ÜNİTE: BAĞLAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu üniteye bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimin yorumlanabilmesi, bağlamanın bölümlerinin çözümlenebilmesi, bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin ve bağlamadaki farklı düzenlerin karşılaştırılabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.8.Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Tarih, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.18. Tartışma, SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.9.1.1. Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi yorumlayabilme

- a) Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi inceler.
- b) Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi bağlamından koparmadan dönüştürür.
- c) Bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimi kendi ifadeleriyle anlamı değiştirmeden ve nesnel bir şekilde yeniden açıklar.

BAĞ.9.1.2. Bağlamanın bölümlerini çözümleyebilme

- a) Bağlamanın bölümlerini belirler.
- b) Bağlamanın bölümleri arasındaki ilişkileri belirler.

BAĞ.9.1.3. Bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerini karşılaştırabilme

- a) Bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin özelliklerini belirler.
- b) Bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin benzerliklerini listeler.
- c) Bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin farklılıklarını listeler.

BAĞ.9.1.4. Bağlamadaki farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerini karşılaştırabilme

- a) Bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerini belirler.
- b) Bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerindeki benzerlikleri listeler.
- c) Bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerindeki farklılıkları listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bağlamanın Tarihsel Gelişimi
Bağlamanın Bölümleri
Bağlama Ailesini Oluşturan Çalgılar
Bağlamada Kullanılan Farklı Düzenler

Anahtar Kavramlar

akort sistemi, düzen, perde

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; analitik dereceli puanlama anahtarı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öğrenme günlükleri grup değerlendirme formu, yansıtıcı yazı kontrol listesi, çalışma yaprağı, kullanılarak izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden bağlamanın tarihsel gelişimini poster, sunum veya kısa araştırma raporu şeklinde ifade etmeleri ve bağlamanın bölümlerini şema/çizim üzerinde göstererek açıklamaları istenebilir. Performans görevi, dereceleme ölçeği ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin bağlamayı Türk halk müziğinin önemli bir çalgısı olarak bildikleri, bağlamanın temel görünümünü tanıdıkları ve bazı bölümlerini (gövde, sap, tel vb.) isim olarak duydukları kabul edilir. Ayrıca öğrencilerin geçmişten günümüze müzik kültüründe değişim yaşandığını genel olarak bildikleri varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin ön bilgileri; bağlamanın Türk halk müziğindeki yeri, tarihsel süreçteki gelişimi ve temel bölümlerine ilişkin (gövde, sap, tel vb.) mevcut bilgi düzeylerini ortaya çıkaracak sorular aracılığıyla belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden düşün, konser, televizyon ya da dijital platformlarda karşılaştıkları bağlama görüntü ve seslerini düşünerek bu icraların benzer ve farklı yanlarını ifade etmeleri beklenebilir. Bu gözlemler, kopuzdan günümüze bağlamanın geçirdiği değişim, çalgının bölümlerinin görevleri, bağlama ailesindeki farklı çalgılar ve bu çalgılarda kullanılan düzenlerin oluşturduğu tını çeşitliliği ile ilişkilendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.9.1.1

Öğrencilere farklı dönemlere ait bağlama görselleri ve kısa bilgi notları sunulur ve dikkatleri konuya çekilir **(E1.1.)**. Bu görseller dijital/teknolojik araçlar aracılığıyla yansıtılarak öğrencilerin bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimleri fark etmeleri sağlanır **(OB4)**. Öğretmen rehberliğinde bağlamanın ortaya çıkışından günümüze kadar geçirdiği değişimler incelenerek öğrencilere yönlendirici sorular sorulur. Daha sonra bağlamanın gelişimi yalnızca yapısal değişim yönüyle değil dönemin kültürel ve toplumsal özellikleriyle birlikte ele alınır. Türk halk müziğinin farklı dönemlerinden örnekler dinletilerek bağlamanın toplumsal yaşamda nasıl bir rol üstlendiği üzerinde durulur **(OB5, SAB9)**. Öğrencilerden dinledikleri örnekler üzerinden bağlamanın toplumla ilişkisini yorumlamaları istenir **(E3.2)**. Bu aşamada öğrenciler, bağlamanın tarihsel süreç boyunca geçirdiği değişimin özelliklerini bağlamından koparmadan dönüştürür. Süreç sonunda öğrenciler, bağlamanın tarihsel süreçte geçirdiği değişimleri kendi ifadeleriyle yeniden açıklar. Öğretmen, öğrencilerin yorumlarında öznel yargılardan uzak durmalarına dikkat çekerek bilgiyi doğru aktarmalarına rehberlik eder **(D3.3)**. Öğrencilerin edindikleri bilgileri sözlü sunumlar veya kısa yazılı metinlerle paylaşmaları sağlanır ve bu süreçte iletişim becerileri desteklenir **(SDB2.1)**. Süreç sonunda açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı verilebilir. Çalışma yaprağı analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öz değerlendirme formu ile öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri sağlanabilir.

BAĞ.9.1.2

Öğretmen, sınıfa farklı yapısal özelliklere sahip bağlamalar getirir veya bağlamayla ilgili görselleri dijital/teknolojik araçlar aracılığıyla ekrana yansıtır. Bu görseller ve örnekler üzerinden öğrencilerin bağlamanın hangi parçalardan oluştuğunu fark etmeleri sağlanır. Böylece öğrencilerin merak duyguları uyandırılır **(E1.1., OB4)**. Öğrenciler, öğretmenin yönlendirmesiyle bağlamanın gövde, sap, teller gibi temel bölümlerini belirler. Bu aşamada öğrencilerden tellerin sap üzerinde nasıl konumlandığı veya gövdenin sesin çıkışında nasıl bir işlev gördüğünü fark etmeleri beklenir. Öğrencilerin dikkatlerini sürdürmeleri için sınıf içi kısa soru-cevap uygulamaları yapılabilir **(E3.2)**. Bağlamanın bölümlerinin “döş, kol, kulak” gibi insan vücudunda bulunan organlara benzetilerek adlandırıldığı bilgisi verilerek

kültürel bağlam üzerinde durulur. Öğrencilerden bu benzetmelerin anlamını yorumlamaları ve toplumsal değerlerle bağlantı kurmaları istenir **(OB5)**. Bu süreçte öğrenciler bağlamanın bölümlerini ve bu bölümler arasındaki ilişkileri belirler. Öğrencilerin öğrenilen bilgileri kısa sunumlarla veya çizimlerle paylaşmaları teşvik edilerek iletişim becerileri desteklenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin dikkatli ve özenli çalışmaları vurgulanarak disiplinli bir şekilde çalışma alışkanlıkları pekiştirilir **(D3.1)**. Süreç, öğrencilere öğrenme günlükleri yazdırılarak değerlendirilebilir.

BAĞ.9.1.3

Dersin başında öğrencilerin bağlama ailesine ait (cura, tambura, divan sazı, meydan sazı vb.) görseller, videolar ve tanıtıcı metinler üzerinde inceleme yapmaları sağlanır **(OB4)**. Öğrencilerin çalgıların temel yapısını, boyutunu ve tını özelliklerini belirleyerek ön bilgilerini harekete geçirmesi beklenir. Öğretmen, öğrencileri çalgıların yapısal özellikleri ve icra biçimleri üzerine düşünmeye yönlendirmek için “Bu çalgıların yapısal özellikleri nelerdir?”, “İcra biçimlerinde ne tür farklılıklar gözlemliyorsunuz?” gibi sorular sorabilir. Bu sayede öğrenciler bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin özelliklerini belirler. Öğrencilerin edindikleri bilgilerden yola çıkarak bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin benzer yönlerini listeler **(OB1)**. Öğrenciler gruplara ayrılarak bağlama ailesinde yer alan çalgıların ses genişlikleri, kullanım alanları ve icra tekniklerindeki farklılıkları belirlemek amacıyla örnek video veya ses kayıtlarını birbirlerine sunar **(D16.3)**. Elde ettikleri veriler doğrultusunda bağlama ailesini oluşturan çalgı türlerinin farklılıklarını listeler. Bu süreçte öğrencilerin grup çalışmasıyla iş birliği becerileri desteklenir **(SDB2.2, OB2)**. Etkinlik sonunda öğrencilerin bağlama ailesinin çeşitliliğini kavramaları ve Türk halk müziği içerisindeki işlevlerini bütüncül bir bakış açısıyla açıklayabilmeleri beklenir. Süreç sonunda açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı verilebilir. Çalışma yaprağı bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Grup değerlendirme formu ile öğrencilerin grup çalışmalarını değerlendirmeleri sağlanabilir.

BAĞ.9.1.4

Öğretmen, akordun “bir çalgının tellerinin doğru sesleri verecek biçimde ayarlanması” olduğunu vurgulayarak öğrencilere akort-ses ilişkisini günlük hayattaki “ayar/denge” kavramlarıyla ilişkilendirmelerini önerebilir. Öğrencilerin bu süreçte merak duygularını canlı tutarak sürece etkin katılım göstermeleri beklenir **(E1.1)**. Öğrencilerden bu düzenlerin hangi tellerde hangi seslere akortlanması ve yöresel adlarının (kara ve bozuk düzen vb.) nasıl değiştiğini belirlemeleri beklenir **(KB2.4)**. Öğrenciler çözümlemeleri sonucunda farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerini belirler. Öğrenciler dört gruba ayrılarak her bir gruba bir bağlama düzeni verilir. Her grup kendi düzenlerine ait bir eser belirleyip eserin ses kaydını dinleyerek grupların düzenin genel tınısı, karar sesi ve düzenlerin ortak yapıları hakkındaki düşüncelerini birbirlerinin fikirlerine saygı göstererek sunmaları beklenir **(SAB9, SDB2.1, D14.1)**. Böylece öğrenciler bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerindeki benzerlikleri listeler. Öğrenciler, dinledikleri eserlerin tını ve karar sesi farklarını sezgisel olarak ayırt etmeye çalışır. Dinleme sonrasında öğrenciler, “Karar sesi nerede oluşuyor?”, “Tını daha parlak mı yoksa dolgun mu geliyor?” gibi sorular üzerine düşünürler **(E3.8, KB2.18)**. Dersin sonunda öğrencilerin bağlama düzenlerini karşılaştırarak her düzenin farklı bir tını rengi verdiğini, karar teli değiştiğinde merkez hissi ve parlaklığın değiştiğini ve düzenlerin yöresel tavırları yansıttığını belirlemeleri beklenir. Öğrenciler yansıtıcı yazılar yazarak her düzenin kendilerinde oluşturduğu hissi ifade eder ve bu deneyim üzerinden bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerindeki farklılıkları listeler. Bağlamada kullanılan farklı düzenlerin yapısal ve işlevsel özelliklerinin belirlenmesi ve karşılaştırılmasında kontrol listesi kullanılabilir. Performans görevi olarak

öğrencilerden bağlamanın tarihsel gelişimini poster, sunum, kısa araştırma raporu şeklinde ifade etmeleri veya bağlamanın bölümlerini şema/çizim üzerinde göstererek açıklamaları istenebilir. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Bağlamanın tarihsel gelişiminde öne çıkan ustalar ve dönemlere ilişkin kısa bir araştırma yapımları ve bulgularını sınıfta paylaşmaları istenebilir. Bağlamanın bölümlerini daha iyi tanımları için farklı formlarda bağlama maketi veya çizimi hazırlamaları istenebilir. Farklı bağlama düzenlerini tanıtan kısa bir sunum ya da dijital afiş hazırlamaları istenebilir.

Uygulamaya yönelik olarak öğrenciler; seçilen bir ezgiyi en az iki farklı düzende kısa biçimde çalıp kaydedebilir, kayıtları dinleyerek tını ve karar sesi farklarını karşılaştırıp kısa bir dinleme notu yazabilir. Ayrıca seçilen bir düzenin akordunu örnek şema üzerinden sınıf ortamında uygulayabilir.

Destekleme Bağlamanın bölümlerini gösteren etiketli görseller sınıf panosunda sergilenebilir. Basit etkinlikler aracılığıyla (bağlamanın bölümlerini boşluk doldurma, eşleştirme çalışmaları vb.) öğrenmeleri pekiştirilebilir. Ayrıca tarihsel gelişime dair basit zaman çizelgeleri hazırlanarak öğrencilerin görsel okuryazarlıkları desteklenebilir. Öğrenciler, görsel destekli akort şemaları ve tel-perde eşleştirme kartlarıyla düzenlerin yapılarını daha kolay kavrayabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BAĞLAMADA TEMEL DAVRANIŞLAR

Bu ünite de bağlama çalarken doğru tutuş ve duruş kurallarının çözümlenebilmesi, tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlandırılmasının yorumlanabilmesi, tartım kalıplarının, etüt ve egzersizlerin tezene vuruş yönlerine uygun çalınabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 36

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.3. Azim, E3.2. Odaklanma ve Kararlılık, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1.Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D10. Mütevazılık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Fizik, Görsel Sanatlar, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ.9.2.1. Bağlama çalarken doğru tutuş ve duruş kurallarını çözümleyebilme**

- a) Bağlama çalarken doğru tutuş ve duruş pozisyonuna ait kuralları belirler.
- b) Bağlama çalarken doğru tutuş ve duruş kuralları arasındaki ilişkileri belirler.

BAĞ.9.2.2. Tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlandırılmasını yorumlayabilme

- a) Tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlandırılmasını inceler.
- b) Tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlandırılmasını bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- c) Tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlandırılmasını kendi ifadeleriyle nesnel biçimde yeniden ifade eder.

BAĞ.9.2.3. Tartım kalıplarını tezene vuruş yönlerine uygun çalabilme

- a) Tartım kalıplarına ait tezene vuruş yönlerini çözümler.
- b) Tartım kalıplarına ait tezene vuruş yönlerini uygularken bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Tartım kalıplarına ait tezene vuruş yönlerini kullanır.
- ç) Tartım kalıplarına ait tezene vuruş yönlerini çalgısında uygular.

BAĞ.9.2.4. Alıştırma ve örnek eserleri tezene vuruş yönlerine uygun çalabilme

- a) Alıştırma ve örnek eserlerde tezene vuruş yönlerini çözümler.
- b) Alıştırma ve örnek eserlerde tezene yönlerini uygularken bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Alıştırma ve örnek eserlerde öğrendiği tezene yönlerini kullanır.
- ç) Alıştırma ve örnek eserlerde doğru tezene tekniği ile uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bağlamada Tutuş ve Duruş

Tezene Tutuşu ve Parmakların Doğru Konumlandırılması

Tartım Kalıpları ve Tezene Vuruş Yönleri

Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar

tartım, tezene

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu ünite de öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öz değerlendirme ve gözlem formu, kontrol listesi (doğru duruş, tezene yönü, koordinasyon vb.) kullanılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden tezene vuruş yönlerini doğru biçimde kullanarak kısa bir etüt ya da eser seslendirmeleri istenir. Performans görevi kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin birlik, ikilik, dördlük, sekizlik, on altılık nota değerlerinden oluşan temel tartım kalıpları ile bağlamanın bölümlerini ve klavyedeki perde isimlerini bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin mevcut bilgileri (nota bilgisi, temel tartım kalıpları, bağlamayı tanımaları) göz önüne alınarak hazır bulunuşluk düzeyleri değerlendirilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin günlük yaşamda otururken, ders çalışırken veya spor yaparken doğru duruşun önemine dair deneyimlerini paylaşımları sağlanabilir. Bu deneyimlerden hareketle bağlama çalarken beden ve el-kol hattının nasıl konumlanması gerektiği, tezene ve parmakların yerleşiminin ritim kalıplarını ve eser icrasını nasıl etkilediği üzerine konuşulabilir. Böylece öğrencilerin doğru tutuş-duruş, tezene tutuşu, tartım kalıpları ve alıştırma/eser icrası arasında ilişki kurmaları amaçlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.9.2.1

Öğretmen, bağlamanın rahat ve doğal çalma pozisyonunu gösterir (**OB4**). Öğrenciler, öğretmenin örnek gösterimine odaklanarak onu inceler ve tutuş ile duruş kurallarını belirler (**E3.2**). Bu aşamada öğretmen, öğrencilerden edindikleri gözlemleri arkadaşlarıyla paylaşımlarını sağlar. Öğrencilerin birbirlerini dinleyerek farklı görüşleri saygı çerçevesinde tartışmaları beklenir (**D14.1**). Öğrencilerin belirledikleri kurallara uygun şekilde çalgısında tutuş ve duruş pozisyonunu uygulamaları beklenir. Öğretmenin yönlendirmeleri doğrultusunda kendi duruşlarını gözden geçirmeleri istenir. Ardından öğrencilerden gözlem ve uygulama sonuçlarına dayanarak bağlamayı doğru tutuş ve duruş kurallarını belirten bir liste hazırlamaları istenir (**OB1**). Böylece öğrencinin çözümleme sürecinde ulaştığı sonuçları somutlaştırması ve öğrenme sorumluluğunu fark etmesi sağlanır (**SDB1.2**). Öğrencilerin ikili gruplar hâlinde birbirlerinin tutuş ve duruşlarını gözlemleyerek olumlu yönleri ile geliştirilebilecek noktaları saygılı bir iletişim diliyle paylaşımları teşvik edilir (**SDB2.1, D4.1**). Böylece öğrencilerin bilgiyi birbirlerinden öğrenmelerini sağlayan sosyal bir öğrenme ortamı oluşturmaları desteklenir. Dersin sonunda öğrencilere “Sağlıklı ve dengeli bir icra için nelere dikkat etmeliyim?” sorusu sorulur. Öğrencilerin kısa bir değerlendirme yaparak kendilerini ifade etmeleri beklenir. Bu sürecin sonunda öğrenciler doğru tutuş ve duruş kuralları arasındaki ilişkileri belirler. Öğrenmelerin izlenmesinde öz değerlendirme formları kullanılabilir.

BAĞ.9.2.2

Öğretmen, öğrencilere tezene tutuşu ve parmakların konumlandırılmasına ilişkin doğru ve yanlış örnekler ait görselleri gösterir. Öğrenciler, tezene tutuşunu ve parmakların doğru konumlandırılmasını inceler (**OB4**). Öğrencilerin inceledikleri görsellerdeki yanlışlıkları belirleyerek doğru örnekleri arkadaşlarıyla paylaşımları beklenir (**SDB2.1**). Öğrencilerin öğretmenin örnek gösterimini takip ederek doğru tezene tutuşunu uygulamaları sağlanır; tezene tutuşunu bozmadan el, bilek ve parmak yerleşimlerini kendi bedensel özelliklerine göre uygun biçimde ayarlamaları beklenir (**SDB1.2**). Sonrasında boş tel üzerinde ses elde etmeye yönelik alıştırma yapılabılır. Bu alıştırma sayesinde öğrencilerin sabırla çalışarak bilek kontrolünü ve ritim duygusunu geliştirmeleri beklenir (**D3.1**). Öğrenciler, doğru parmak numaraları ile verilen tezene egzersizlerini uygulayarak tezene-parmak senkronizasyonunu sağlamaya çalışır. Öğrencilerden bu çalışmaları azim ve kararlılıkla yapmaları beklenir (**E1.3, D3.1**). Öğrencilerin çalışmaları

kontrol listesiyle değerlendirilebilir. Böylece öğrenciler, bağlamdan kopmadan tezene tutuşu ve parmak konumlarını doğru çalma biçimine dönüştürür. Öğrenciler gruplara ayrılır, birbirlerinin çalışmalarını gözlemler ayrıca öğrencilerin açık fikirli bir şekilde iletişim diline dikkat ederek birbirlerine yapıcı geri bildirim vermeleri sağlanır (**SDB2.1, E3.5, D6.2**). Öğrenciler ayna karşısına geçerek kendi çalma sürecini izleyebilir, tezene ve parmak konumlarını değerlendirebilir. Bu uygulama sırasında öğrencilerin yaptıkları yanlışları fark ederek gerekli düzeltmeleri yapmaları beklenir (**SDB1.1, SDB1.2**). Öğrenciler, tezene tutuşu ve parmakların doğru konumlarını kendi ifadeleriyle nesnel, doğru ve anlamını değiştirmeden yeniden ifade eder (**OB1**). Bu sayede öğrencilerin hem gözlemlerini hem de uygulamalarını değerlendirerek kendi öğrenme süreçlerine yönelik farkındalık kazanmaları desteklenir (**SDB1.1**). Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilerek öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri sağlanabilir.

BAĞ.9.2.3

Öğretmen karma tartım kümelerine ait tezene vuruş yönlerini çizerek örnekendirir (**OB4**). Öğrenciler, her bir tartım kümesinin ritmik yapısını inceleyerek tezene vuruş yönlerini çözümler. Verilen tartım kalıplarını ritmik hecelerle seslendirebilir ve öğrencilerin tezene vuruş yönlerini bu ritimlere göre belirlemeleri sağlanabilir (**SAB7**). Bu aşamada öğretmen tarafından öğretilen tartım kalıplarından oluşan bir egzersiz çalınarak öğrencilerin merak duyguları uyandırılır (**E1.1**). Öğrencilerden duydukları ritmik yapıyı dikkatle dinleyip tezene vuruş yönleriyle eşleştirmeleri beklenir (**SAB9**). Öğrenciler tartım kalıplarına ait tezene vuruş yönlerini çalgısında uygulamadan önce doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır. Tezene vuruş yönlerini kullanarak öğrendikleri tartım kalıplarından bir egzersiz hazırlar. Bu sayede öğrencilerde yaratıcılık yönü desteklenmiş olur (**E3.3**). Öğrencilerden oluşturulan egzersizi öğretmen gözetiminde tezene vuruş yönlerine uygun şekilde çalmaları beklenir (**SAB11**). Öğrencilerden öğretmenin hazırladığı kısa egzersizleri önce yavaş tempoda, ardından temposunu kademeli artırarak çalmaları istenir. Bu süreçte öğrenciler, öğrendikleri tartım kalıplarına uygun tezene vuruş yönlerini çalgılarında dikkatle uygular. Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplar birbirlerini dinleyerek saygılı bir şekilde birbirlerine olumlu geri bildirimler verebilir (**SDB2.1, SAB9, D14.1**). Öğretmen; öğrencilerin çalışmalarını kontrol listesi ile değerlendirebilir. Bu süreçte öğrencilerden doğru vuruş tekniklerini kalıcı hâle getirmek için düzenli çalışma yapmanın önemini kavramaları beklenir (**D3.1**). Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilerek öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri sağlanabilir.

BAĞ.9.2.4

Öğretmen farklı düzeylerde alıştırma ve örnek eser materyallerini sınıfa sunar. Öğrencilerden bu örnekleri inceleyerek her eserdeki tezene vuruş yönlerini belirlemeleri ve eserlerin ritmik yapısını çözümlenmeleri beklenir. Öğrenciler, öğretmenin seslendirdiği örnekleri dikkatle dinler. Öğrencilerden ritmik yapıyı ve vuruş yönlerini fark etmeleri beklenir (**SAB9**). Öğrencilerin doğru tutuş ve duruş pozisyonu almaları sağlanarak seçilen alıştırma ve örnek eserlerde tezene vuruş yönlerini uygulamaları beklenir. Öğrencilerin, alıştırma ve örnek eserlerdeki tartım kalıplarını doğru tezene yönleriyle çalmaları sağlanır. Her öğrenci, öğretmenin hazırladığı alıştırma ve örnek eserleri önce yavaş tempoda çalar, ardından kendi ilerleme hızını planlayarak temposunu kademeli artırır. Böylece öğrenciler; öz düzenleme becerilerini kullanarak çalışma sürecini izler, gerektiğinde düzeltmeler yapar ve sorumluluk bilinciyle doğru ritmi sürdürmeye çalışır (**SDB1.2**). Öğrenciler gruplara ayrılarak birbirlerinin çalışmalarını dikkatle dinler, yapıcı dönütlerle çalma uyumlarını geliştirirler. Bu etkinlik mütevazılık ve dostluk değerini destekler, iş birliği becerisini pekiştirir (**SAB9, D4.1, D10.3, SDB2.2**). Öğrenciler, seçilen örnek eserleri doğru tezene vuruş yönleriyle çalarak müziksel ifadelerini güçlendirmeye çalışırlar. Öğretmen, icra sürecinde öğrencilerin ritmik bütünlük, tempo kararlılığı ve ifade gücünü gözlem formları ile değerlendirebilir. Öğrencilerden

düzenli ve sabırlı çalışmanın çalma becerilerini geliştirdiğini ve müziksel ifade yeterliliklerini güçlendirdiğini fark etmeleri beklenir (**SAB9, D3.1**). Öğretmen dersin sonunda öğrencilere “Ritmik düzeni korumak için neye dikkat etmeliyim?” sorusunu yönelterek öğrencilerin düşünme becerilerini kullanmalarını sağlar. Öğrenciler beyin fırtınası tekniği ile ritmik düzeni korumaya ilişkin doğru yaklaşımları birlikte tartışır ve geliştirirler. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilerek öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri sağlanabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden tezene vuruş yönlerini doğru biçimde kullanarak kısa bir etüt ya da eser seslendirmeleri istenir. Performans görevi, kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden doğru tutuş-duruş ve tezene tutuşu kurallarını temel alarak kendi “Temel Davranışlar Rehberi”ni oluşturmaları istenebilir. Bu kapsamda öğrenciler; doğru/yanlış tutuş-duruş ve tezene tutuşu örneklerini içeren kısa bir görsel sayfa hazırlayabilir, rehber “Dikkat Edilecek Noktalar” maddelerini ekleyebilir ve rehberi sınıfta sunabilir.

Destekleme Öğrencilere etütler ve egzersizlerde bona ve solfej çalışması yaptırılabilir. Grup çalışmalarıyla çalınan eserlerin temposu kademeli olarak arttırılarak çalışma ve tekrarlar yaptırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: BAĞLAMADA ÇALMA SÖYLEME GELENEĞİ

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada çalma söyleme geleneğine ait bilgi ve kaynaklara ulaşarak elde ettikleri verileri doğrulayıp kaydedebilmeleri; geleneksel üslup, duruş ve tezene tekniklerini inceleyerek örnek eserleri özgün icra özellikleriyle seslendirebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN SAB11. Müziksel Çalma
BECERİLERİ

KAVRAMSAL KB2.6. Bilgi Toplama
BECERİLER

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş birliği, SDB2.1. İletişim
Öğrenme Becerileri

Değerler D3. Çalışkanlık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI Türk Dili ve Edebiyatı, Coğrafya, Bilişim Teknolojileri
İLİŞKİLER

BECERİLER ARASI SAB9. Müziksel Dinleme
İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.9.3.1. Bağlamada çalma söyleme geleneğine ait bilgi toplayabilme

- a) Bağlamada çalma söyleme geleneğine ait bilgiye ulaşmak için kaynakları belirler.
- b) Bağlamada çalma söyleme geleneğine ait bilgileri bulur.
- c) Bağlamada çalma söyleme geleneğini ait ulaşılan bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada çalma söyleme geleneğini ait bilgileri kaydeder.

BAĞ.9.3.2. Bağlamada çalma söyleme geleneğinde örnek eserler çalabilme

- a) Örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Örnek eserlerde öğrendiği tezene yönlerini kullanır.
- ç) Örnek eserleri doğru tezene tekniği ile uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bağlamada Çalma Söyleme Geleneği
Bağlamada Çalma Söyleme Geleneğinde Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar

akort, form, icra ortamı, kırık hava, metronom, nefes yeri, nüans, tezene, usul,

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünite de öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde gözlem formu, grup değerlendirme formu kullanılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden çalma söyleme geleneğindeki icra ortamlarını araştırarak sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı kullanılarak sunumu değerlendirmeleri istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin türkü kavramını ve çalma söyleme geleneğinin toplu icra ve paylaşım ortamlarıyla ilişkili olduğunu genel hatlarıyla bildikleri, uzun hava ve kırık hava adlarını en azından duymuş oldukları, bazı yöresel icra ortamlarını (sıra gecesi, oturak âlemi, barana vb.) kültürel bağlamda işitmiş olabilecekleri kabul edilir. Ayrıca basit nota takibi yapabildikleri, metronom tempo takibindeki işlevini ve nefes/diksiyonun sözlü icradaki önemini temel düzeyde ayırt edebildikleri, temel duruş-tutuşu ve basit tezene yönlerini hatırladıkları ve dijital ortamda örnek kayıt ile repertuar araması yapabildikleri varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Derse başlamadan önce kısa bir dinleti üzerinden eserin sözlü mü, sözsüz mü olduğunun ve formunun (uzun, kırık hava) ayırt edilmesi istenir. İcra ortamı adlarını (sıra gecesi, oturak âlemi, barana vb.) tanım-örnek kartlarıyla eşleştirme yapılabilir. Terim farkındalığı için mikro bir anket (karar sesi, usul, nefes yeri, tezene yönü, metronom) uygulanabilir. Hızlı bir performans kontrolünde öğrencinin duruş-tutuşu ve temel tezene yönleri gözlemlenebilir. Kısa bir kaynak seçimi etkinliğinde verilen başlık için en uygun ve güvenilir kaynağın seçilmesi ve gerekçelendirilmesi istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin ninni, ağıt, oyun havası gibi farklı türlerde duydukları ezgilerin hangi duyguları taşıdığını ve genellikle nasıl söylendiğini anlatmaları sağlanabilir. Bu anlatımlar, çalma söyleme geleneğinde söz, melodi, vurgu ve bağlama eşliğinin duyguyu aktarmadaki rolüyle ilişkilendirilerek seçilen örnek eserlerin icrasında tezene yönleri ve ifade unsurlarına dikkat çekmek için kullanılabilir. Böylece öğrencilerin gelenekteki duygu aktarımı ile kendi çalma ve söyleme deneyimleri arasında köprü kurmaları amaçlanabilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.9.3.1**Uygulamaları**

"Bağlamada çalma söyleme geleneği denince hangi icra ortamları ve biçimler aklınıza geliyor?" sorusu sorularak öğrencilerin dikkatinin konuya odaklanması sağlanır **(E3.2)**. Öğrencilerin TRT repertuarı, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra videoları-belgeselleri gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilir. Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler **(E3.1, SDB2.2)**. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar **(D16.3)**. Süreç boyunca öğrencilerin kaynak seçme becerilerinin takibi gözlem formu araçları ile gerçekleştirilebilir. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (TRT/dijital repertuar, icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak icra ortamları (barana, sıra gecesi, oturak âlemi, gezek vb.), eser formları (kırık, uzun, karma havalar) ve biçim yapısı (sözlü/sözsüz) hakkında bilgileri bulur **(OB2)**. Öğrenciler, topladıkları bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek üzere icra videoları-kayıtları, akademik dijital platformlar, repertuar fişleri vb. farklı kaynaklardan çapraz kontrol yaparak bilgileri doğrular **(SDB1.2)**. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar veya dijital bir pano üzerinde paylaşır. Sunumların ardından, bağlama çalma-söyleme geleneğinin millî kültürümüzün önemli bir mirası olduğu vurgulanır. Öğrencilerin bu mirası koruma ve yaşatma sorumluluğu bilincinde olmaları sağlanır **(D19.3)**. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır; çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler. Öğrenciler doğruladıkları bilgileri grup içinde paylaşır. Her öğrenci ya da grup, seçtiği başlığın icra ortamı, form, biçim, örnek eser gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder **(OB1)**. Hazırlık sürecinde öğrencilerin görevlerini dikkatli ve düzenli biçimde yerine getirmeye teşvik edilir **(D3.4)**. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır, diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır ve birlikte değerlendirilir. Öğrencilerin süreci nasıl yürüttüğü gözlem formu ile değerlendirilebilir. Süreç sonunda grup değerlendirme formu verilebilir.

BAĞ.9.3.2

Dersin başında öğrencilere form, söz girişleri, nefes yerleri ve enstrüman giriş-çıkışları önceden işaretlenmiş örnek notalar verilir; kısa dinletiler ile odaklanmaları sağlanır **(SAB9)**. Öğrenciler, verilen eseri ölçü-usul, form, makam dizisi, karar sesi, söz-ezgi eşleşmesi, nefes yerleri, giriş-bitiriş noktaları ve metronom açısından inceleyip çözümler **(OB1)**. Ardından öğrenciler, sap-gövde açısı ve bilek hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru oturuş ve tutuş pozisyonunu alır **(SDB2.1)**. Eser daha küçük parçalara bölünerek çalışılır, güçlü-zayıf vuruş vurguları yerleştirilir, tezene vuruş yönleri ve ses/nefes tekniklerini kullanır. Son aşamada öğrenciler, ezgisel ve ritmik yapıya uygun müziksel bileşenleri uygular. Öğrenmeler, gözlem formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden çalma söyleme geleneğindeki icra ortamlarını araştırarak sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile sunum değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Bağlamada çalma söyleme geleneğinde öne çıkan icra ortamları ve usta icracılar (barana, sıra gecesi, oturak âlemi, gezek/erfene vb.) üzerine kısa araştırmalar yapıp sunum hazırlamaları istenebilir. Kırık, uzun, karma hava formlarını örnek eserlerle karşılaştıran dinleme-analiz posterleri veya dijital infografik hazırlamaları istenebilir. İcra ortamlarının Türkiye haritası üzerinde dağılımını ve tipik form/karar sesi örneklerini gösteren mini bir harita çalışması yapılabilir. Kaynak güvenilirliği ve çapraz kontrol adımlarını özetleyen bir hızlı kontrol akış şeması oluşturmaları istenebilir. Aynı kısa eserin iki farklı yerel yorumu dinletilerek diksiyon, nüans, tempo farklarını karşılaştıran bir dinleme günlüğü hazırlanabilir.

Seçili bir kısa eserde basit karşı ezgi/ikinci ses (paralel aralık) denemeleriyle küçük toplu icra çalışması yapılabilir.

Destekleme İcra ortamları, form türleri ve temel terimler (karar sesi, usul, nefes yeri, tezene yönü) için etiketli görseller sınıf panosunda sergilenebilir. Boşluk doldurma ve eşleştirme etkinlikleriyle icra ortamı, tanım, örnek eser eşleştirmeleri yapılabilir. Örnek notalarda nefes yerleri, giriş-bitiriş noktaları ve tezene yönleri önceden işaretlenmiş çalışma sayfaları kullanılabilir. Yavaşlatılmış ses dosyaları ve metronomla kademeli tempo çalışmaları sağlanabilir. Akort ve temel tezene için görsel şemalar, tel-perde eşleştirme kartları ve öğretmen model icrası destek olarak kullanılabilir. Akran eşleştirme, mikro dönüt formlarıyla süreç pekiştirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: BAĞLAMADA TEMEL DÜZENLER

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada kullanılan temel düzenleri (bozuk, bağlama, misket ve müstezat) tanıyarak bu düzenlerdeki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çözümleyebilmeleri, doğru tutuş ve duruş pozisyonlarını uygulayabilmeleri, her düzene özgü tezene yönlerini kullanarak örnek icralar gerçekleştirebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 80

ALAN SAB11. Müziksel Çalma
BECERİLERİ

KAVRAMSAL -
BECERİLER

EĞİLİMLER E1.1. Merak

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)
Öğrenme Becerileri

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI Fizik, Bilişim Teknolojileri, Görsel Sanatlar, Coğrafya
İLİŞKİLER

BECERİLER ARASI SAB9. Müziksel Dinleme
İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.9.4.1. Bozuk düzene ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bozuk düzene ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Bozuk düzene ait alıştırma ve örnek eserlerde tezene yönlerini kullanır.
- ç) Bozuk düzene ait alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniği ile uygular.

BAĞ.9.4.2. Bağlama düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlama düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Bağlama düzenine ait alıştırma ve örnek eserlerde tezene yönlerini kullanır.
- ç) Bağlama düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniği ile uygular.

BAĞ.9.4.3. Misket düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Misket düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Misket düzenine ait alıştırma ve örnek eserlerde tezene yönlerini kullanır.
- ç) Misket düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniği ile uygular.

BAĞ.9.4.4. Müstezat düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Müstezat düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.
- c) Müstezat düzenine ait alıştırma ve örnek eserlerde tezene yönlerini kullanır.
- ç) Müstezat düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniği ile uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bozuk Düzene Ait Alıştırma ve Örnek Eserler
Bağlama Düzene Ait Alıştırma ve Örnek Eserler
Misket Düzene Ait Alıştırma ve Örnek Eserler
Müstezat Düzene Ait Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar

dem, karar sesi, motif

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünite de öğrenme çıktıların değerlendirilmesinde öz değerlendirme ve gözlem formu ve kontrol listesi kullanılabilir. Performans görevi olarak öğrencilere farklı bağlama düzenlerinden (bozuk, bağlama, misket, müstezat) seçilmiş eserler verilir. Öğrenciler bu eserleri sınıf ortamında seslendirir ve eserin yöresi, usulü ile düzenle ilişkisini kısaca tanıtan bir mini sunum yapmaları istenebilir. Performans görevinin seslendirme bölümü kontrol listesi ile sunum bölümü ise dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin akort/düzen kavramlarına, temel duruş-tutuş ve tezene yönlerine, basit nota işaretlemelerine ve metronom kullanımına önceden aşina oldukları; görsel/işitsel materyali takip edip dijital akortlayıcı kullanabildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Kısa dinletilerle düzen tahmini (tını, karar ipuçları) yapılabilir. Mini anket (bozuk, bağlama, misket, müstezat), ön bilgiyi yoklamak için kullanılabilir. Terim kartı eşleştirme (karar, usul, nefes, tezene, metronom) uygulanabilir. Hızlı teknik gözlem (duruş-tutuş, temel tezene) yapılabilir. Bir ölçülük etütte başlangıç temposu, metronomla belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin daha önce öğrendikleri temel akort şemalarını ve açık tel dizilerini hatırlamaları sağlanır. Bu bilgiler; bozuk, bağlama, misket ve müstezat düzenlerinde kullanılan dizilerin ve perde basışlarının karşılaştırılması; aynı motifin dört düzende farklı tel kombinasyonları ve tezene yönleriyle çalınmasıyla ilişkilendirilebilir. Böylece öğrencilerin akort-dizi bilgisini düzenlere özgü alıştırmaya ve eser icrasına aktarmaları amaçlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.9.4.1

Ders, öğrencilerin dikkatini bozuk düzenin bağlamadaki özgün tınısına çekmek amacıyla öğretmenin “Bozuk düzen akordu çalğının ses rengini nasıl değiştirir?” sorusuyla başlatılabilir (E1.1.). Öğrenciler, daha önce öğrendikleri akort şemalarını hatırlayarak bozuk düzenin yapısı hakkında fikir yürütür. Öğretmen, düzenin akort sistemini tahtada gösterir ve örnek sesler dinleterek öğrencilerden ses farklarını yorumlamaları istenebilir (OB4, SAB9). Ardından öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dijital akortlayıcı veya mobil uygulama kullanarak bağlamalarını bozuk düzene göre akort eder. Bu süreçte sap ve tel geriliminin dengesi vurgulanır (OB2). Öğretmen, bozuk düzene ait alıştırmaya veya örnek bir halk ezgisini tanıtır. Öğrenciler, nota üzerinde yapı, motif ve usul unsurlarını inceleyerek alıştırmaya ve örnek eserleri çözümler (OB1). Çalmaya geçmeden önce öğrenciler, ayna veya akran gözlemiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek-tezene hattını kontrol eder (SDB1.2). Öğrenciler, bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır. İcra aşamasında öğrenciler, ölçü içi motifler üzerinden tezene yönlerini kullanır. Zorlandıkları geçişleri yavaş tempoda çalışarak kademeli hızlandırmayla bütün hâle getirir (D3.1). Öğretmen, tezene yönlerinin müziksel ifade üzerindeki etkisini dinleterek örnekler sunar. Uygulamanın sonunda öğrenciler alıştırmaya ve örnek eserleri doğru tezene tekniğiyle çalar. Bozuk düzene özgü tını ve müziksel bileşenleri sabırla uygular (D12.3). Öğretmen, icraları dinleyip gözlem formu ile değerlendirebilir. Süreç öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.9.4.2

Ders, öğrencilerin dikkatini bağlama düzeninin bağlamadaki özgün tınısına çekmek amacıyla “Bağlama düzeni akordu çalğının ses rengini nasıl değiştirir?” sorusuyla başlatılabilir (E1.1.). Öğrenciler, daha önce öğrendikleri akort şemalarını hatırlayarak bağlama düzeninin yapısı hakkında fikir yürütür. Öğretmen, düzenin akort sistemini tahtada gösterir ve örnek sesler dinleterek öğrencilerden ses farklarını yorumlamalarını ister (OB4, SAB9). Ardından öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dijital akortlayıcı veya mobil uygulama kullanarak bağlamalarını bağlama düzenine göre akort eder. Bu süreçte sap ve tel geriliminin dengesi vurgulanır (OB2). Öğretmen, bağlama düzenine ait alıştırmaya ve örnek eserleri tanıtır. Öğrenciler, nota üzerinde yapı, motif ve usul unsurlarını inceleyerek alıştırmaya ve örnek eserleri çözümler (OB1). Çalmaya geçmeden önce öğrenciler, ayna veya akran gözlemiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek-tezene hattını kontrol eder (SDB1.2). Öğrenciler, bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır.

İcra aşamasında öğrenciler, ölçü içi motifler üzerinden tezene yönlerini kullanır. Zorlandıkları geçişleri yavaş tempoda çalışarak kademeli hızlandırmayla bütün hâle getirir **(D3.1)**. Öğretmen, tezene yönlerinin müziksel ifade üzerindeki etkisini dinleterek örnekler sunar. Uygulamanın sonunda öğrenciler, alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniğiyle çalar; bağlama düzenine özgü tını ve müziksel bileşenleri sabırla uygular **(D12.3)**. Öğretmen, icraları dinleyip gözlem formu ile değerlendirebilir. Süreç öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.9.4.3

Ders, öğrencilerin dikkatini misket düzeninin bağlamadaki özgün tınısına çekmek amacıyla “Misket düzeni akordu çalgının ses rengini nasıl değiştirir?” sorusuyla başlatılabilir **(E1.1.)**. Öğrenciler, daha önce öğrendikleri akort şemalarını hatırlayarak misket düzeninin yapısı hakkında fikir yürütür. Öğretmen, düzenin akort sistemini tahtada gösterir ve örnek sesler dinleterek öğrencilerden ses farklarını yorumlamalarını ister **(OB4, SAB9)**. Ardından öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dijital akortlayıcı veya mobil uygulama kullanarak bağlamalarını misket düzenine göre akort eder. Bu süreçte sap ve tel geriliminin dengesi vurgulanır **(OB2)**. Öğretmen, misket düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri tanıtır. Öğrenciler, nota üzerinde yapı, motif ve usul unsurlarını inceleyerek alıştırma ve örnek eserleri çözümler **(OB1)**. Çalmaya geçmeden önce öğrenciler, ayna veya akran gözlemiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek-tezene hattını kontrol eder **(SDB1.2)**. Öğrenciler, bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır. İcra aşamasında öğrenciler, ölçü içi motifler üzerinden tezene yönlerini kullanır. Zorlandıkları geçişleri yavaş tempoda çalışarak kademeli hızlandırmayla bütün hâle getirir **(D3.1)**. Öğretmen, tezene yönlerinin müziksel ifade üzerindeki etkisini dinleterek örnekler sunar. Uygulamanın sonunda öğrenciler, alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniğiyle çalar; misket düzenine özgü tını ve müziksel bileşenleri sabırla uygular **(D12.3)**. Öğretmen, icraları dinleyip gözlem formu ile değerlendirebilir. Süreç öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.9.4.4

Ders, öğrencilerin dikkatini müstezat düzeninin bağlamadaki özgün tınısına çekmek amacıyla “Müstezat düzeni akordu çalgının ses rengini nasıl değiştirir?” sorusuyla başlatılabilir **(E1.1.)**. Öğrenciler, daha önce öğrendikleri akort şemalarını hatırlayarak müstezat düzeninin (iki akort yapısı bulunduğu: do müstezat ve fa müstezat) yapısı hakkında fikir yürütür. Öğretmen, düzenin akort sistemini (do ve fa müstezat seçenekleri) tahtada gösterir ve örnek sesler dinleterek öğrencilerden ses farklarını yorumlamalarını ister **(OB4, SAB9)**. Ardından öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dijital akortlayıcı veya mobil uygulama kullanarak bağlamalarını müstezat düzenine göre (do veya fa müstezat) akort eder. Bu süreçte sap ve tel geriliminin dengesi vurgulanır **(OB2)**. Öğretmen, müstezat düzenine ait alıştırma ve örnek eserleri tanıtır. Öğrenciler, nota üzerinde yapı, motif ve usul unsurlarını inceleyerek alıştırma ve örnek eserleri çözümler **(OB1)**. Çalmaya geçmeden önce öğrenciler, ayna veya akran gözlemiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek-tezene hattını kontrol eder **(SDB1.2)**. Öğrenciler, bağlamaya özgü doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alır. İcra aşamasında öğrenciler, ölçü içi motifler üzerinden tezene yönlerini kullanır. Zorlandıkları geçişleri yavaş tempoda çalışarak kademeli hızlandırmayla bütün hâle getirir **(D3.1)**. Öğretmen, tezene yönlerinin müziksel ifade üzerindeki etkisini dinleterek örnekler sunar. Uygulamanın sonunda öğrenciler, alıştırma ve örnek eserleri doğru tezene tekniğiyle çalar. Müstezat düzenine (do veya fa müstezat) özgü tını ve müziksel bileşenleri sabırla uygular **(D12.3)**. Öğretmen, icraları dinleyip gözlem formu ile değerlendirebilir. Süreç öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilere farklı bağlama düzenlerinden (bozuk, bağlama, misket, müstezat) seçilmiş eserler verilir. Öğrenciler bu eserleri sınıf ortamında seslendirir ve eserin yöresi, usulü ile düzenle ilişkisini kısaca tanıtan bir mini sunum yapmaları istenebilir. Performans görevinin seslendirme bölümü kontrol listesi ile sunum bölümü ise dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Dört düzenin karar-tını özelliklerini karşılaştırmaya yönelik bir poster çalışması hazırlanabilir. Mini harita üzerinde yöre-tavır notları çıkarılabilir. Aynı ezginin iki düzende kısa versiyonları denenebilir. Karşılaştırmalı dinleme günlüğü tutulabilir. Basit ikinci ses veya karşı ezgi denemeleri yapılabilir, mini toplu icra kaydı alınabilir. "Düzen rehberi" temalı bir dijital afiş tasarlanabilir; afişte akort şeması, tipik karar sesleri ve tezene-usul ipuçlarına yer verilebilir.

Destekleme Öğrenciler için kısa bir hızlandırma rutini önerilebilir. Etütler 2-4 ölçülük döngülere ayrılarak metronomla kademeli tempo artışı kullanılabilir. Hatasız her tekrar sonrası küçük bir artış yapılabilir. Tezene yönleri ve bilek gevşekliği özellikle vurgulanabilir. Zor geçişler önce ayrı çalıştırılıp ardından bütüne eklenebilir. Kısa akran dönütü ve "kayıt, dinle, düzelt" döngüsüyle ilerleme görünür kılınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

10. SINIF

1. ÜNİTE: BAĞLAMADA ZEYBEK TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada zeybek tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; zeybek tavrındaki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 36

ALAN BECERİLERİ SAB1.1. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ.10.1.1. Bağlamada zeybek tavrı hakkında bilgi toplayabilme**

- a) Bağlamada zeybek tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada zeybek tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada zeybek tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada zeybek tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ.10.1.2. Bağlamada zeybek tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada zeybek tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada zeybek tavrı çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada zeybek tavrına özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada zeybek tavrı çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Zeybek Tavrının Genel Özellikleri

Zeybek Tavrına Ait Etüt, Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar

tavır, yöre, zeybek

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin zeybek tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirme-leri veya tavırlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde etüt ve alıştırma çalabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavırların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da etütleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavırları ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere “Zeybek yöresine ait bir ağır ya da kıvrak zeybeğin Ege Bölgesi’nde yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?” soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin zeybek tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri, zeybek tavrına özgü 9 zamanlı ritim yapısı, tempo, çalgı kullanımı

(bağlama, zurna, davul vb.), geniş ve gururlu hareket duygusu taşıyan söyleyiş özelliklerinin farklı bölgelerdeki türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Zeybek tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.10.1.1

“Zeybek tavrı denince aklınıza ne geliyor?” sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir (**E1.1.**). Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak zeybek tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım; Aydın, Muğla, Denizli vb.) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler (**OB1**). Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir (**D3.4**). Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Hazırlanan sunumlar, gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.10.1.2

Öğretmen tarafından zeybek tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinletirilir (**SAB9**). Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir (**SDB1.1**). Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanıp tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır (**OB1, E3.2**). Daha sonra öğretmen, zeybek tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler; dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler. Süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler ve söyleme tekniklerini kullanarak alıştırma ve örnek eserlerin solfejini yapar (**SAB7**). Ardından öğrenciler ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler, alıştırma ve örnek eserlerde zeybek tavrına ait tezene tekniklerini kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek ve müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır (**D12.3**). Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin zeybek tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavırlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir grup zeybek tavrı ile etüt çalarken diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilip geri bildirim verilir. Zeybek tavrı tezene vuruşları belli aralıklarla tekrar ettirilir. Etütler metronom ile öncelikle yavaş tempoda daha sonra tempo kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BAĞLAMADA SİLİFKE TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada Silifke tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; Silifke tavrındaki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 32

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ.10.2.1. Bağlamada Silifke tavrı hakkında bilgi toplayabilme**

- a) Bağlamada Silifke tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada Silifke tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada Silifke tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada Silifke tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ.10.2.2. Bağlamada silifke tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada silifke tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada silifke tavrını çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada silifke tavrına ait özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada silifke tavrını çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Silifke Tavrının Genel Özellikleri
Silifke Tavrına Ait Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavram Silifke tavrı

**ÖĞRENME
KANITLARI (Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu ünitadaki öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin Silifke tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde etüt ve alıştırma çalabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavlaların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da etütleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavlaları ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere, "Silifke yöresine ait bir türkünün, bu yörede yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?" soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin Silifke tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri; Silifke tavrına özgü ritim, tempo, çalgı kullanımı ve hareketli söyleyiş özelliklerinin farklı bölgelerdeki

türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Silifke tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.10.2.1

Uygulamaları

“Silifke tavrı denince aklınıza ne geliyor?” sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir **(E1.1.)**. Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak Silifke tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım; Silifke, Mersin, Mut vb.) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler **(OB1)**. Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler, aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir **(D3.4)**. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Hazırlanan sunumlar,gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.10.2.2

Öğretmen tarafından Silifke tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinletirilir **(SAB9)**. Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir **(SDB1.1)**. Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanıp tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır **(OB1, E3.2)**. Daha sonra öğretmen, Silifke tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler; dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler; süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler. Öğrenciler, söyleme tekniklerini kullanarak alıştırmanın solfejini yaparlar **(SAB7)**. Ardından öğrenciler ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler, alıştırma ve örnek eserlerde Silifke tavrına ait tezene tekniklerini kullanır. Öğrenciler, bu teknikleri kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek ve müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır **(D12.3)**. Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin Silifke tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavırlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılır. Bir grup Silifke tavrı ile alıştırma yapılarak diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilerek onlara geri bildirim verilir. Silifke tavrı tezene vuruşları sık tekrar ettirilir. Etütler, metronom ile öncelikle yavaş tempoda daha sonra tempo kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

11. SINIF

1. ÜNİTE: BAĞLAMADA TEKE TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada teke tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; teke tavrındaki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 32

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3.Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ 11.1.1. Bağlamada teke tavrı hakkında bilgi toplayabilme**

- a) Bağlamada teke tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada teke tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada teke tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada teke tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ 11.1.2. Bağlamada teke tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada teke tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada teke tavrını çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada teke tavrına özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada teke tavrını çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Teke Tavrının Genel Özellikleri
Teke Tavrına Ait Alıştırma ve Örnek eserler

Anahtar Kavram

teke tavrı

**ÖĞRENME
KANITLARI (Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu ünitadaki öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin, teke tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya teke tavrına ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde etüt ve alıştırma çalışabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavrıların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da etütleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavrıların ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Teke yöresine ait bir türkünün ya da kırık zeybeğin, bu bölgede yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?" soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin Teke tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri, Teke tavrına özgü kıvrak ve sıçrayıcı ritim yapısı, tempo, sipsi, cura, bağlama gibi çalgıların kullanımı ve oyun duygusu taşıyan söyleyiş özelliklerinin farklı bölgelerdeki türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Teke tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.11.1.1

Uygulamaları

"Teke tavrı denince aklınıza ne geliyor?" sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir **(E1.1.)**. Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak teke tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım; Burdur, Isparta, Antalya) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler **(OB1)**. Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir **(D3.4)**. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Hazırlanan sunumları gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.11.1.2

Öğretmen tarafından Teke tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinletirilir **(SAB9)**. Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir **(SDB1.1)**. Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanıp tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır **(OB1, E3.2)**. Daha sonra öğretmen, teke tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler, dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler; süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler. Öğrenciler, söyleme tekniklerini kullanarak alıştırmanın solfejini yaparlar **(SAB7)**. Ardından öğrenciler ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler, alıştırma ve örnek eserlerde teke tavrına ait tezene tekniklerini kullanır. Öğrenciler, bu teknikleri kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek ve müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır **(D12.3)**. Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin teke tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir grup teke tavrı ile etüt çalarken, diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilip geri bildirim verilir. Teke tavrı, tezene vuruşları sık tekrar ettirilir. Etütler, metronom ile yavaş tempodan kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BAĞLAMADA AZERİ TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada Azeri tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; Azeri tavrında-ki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 36

ALAN SAB11. Müziksel Çalma
BECERİLERİ

KAVRAMSAL KB2.6. Bilgi Toplama
BECERİLER

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)
Öğrenme Becerileri

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya
İLİŞKİLER

BECERİLER ARASI SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme
İLİŞKİLER

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ. 11.2.1. Bağlamada Azeri tavrı hakkında bilgi toplayabilme**

- a) Bağlamada Azeri tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada Azeri tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada Azeri tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada Azeri tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ. 11.2.2. Bağlamada azeri tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada Azeri tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada Azeri tavrı çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada Azeri tavrına özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada Azeri tavrı çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Azeri Tavrının Genel Özellikleri
Azeri Tavrına Ait Etüt, Alıştırma ve Örnek eserler

Anahtar Kavram

Azeri tavrı

**ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve Değerlendirme)**

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin Azeri tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya Azeri tavrına ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde alıştırma ve örnek eserleri çalabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavrıların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da etütleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavrıların ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Azeri yöresine ait bir türkünün, bu bölgede yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?" soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin Azeri tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri, Azeri tavrına özgü makam renkleri (segâh, şur tınıları vb.), süslemeli ve yanık söyleyiş biçimi, ritim-tempo anlayışı ile bağlama, tar, kamança, balaban gibi çalgıların kullanımı açısından farklı bölgelerdeki türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Azeri tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.11.2.1

Uygulamaları

"Azeri tavrı denince aklınıza ne geliyor?" sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir **(E1.1.)**. Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak Azeri tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım, Azerbaycan, Kars, Iğdır vb.) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler **(OB1)**. Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev-düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir **(D3.4)**. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Kültürel mirasa duyarlılık geliştirmeleri ve kültürel çeşitliliğe saygı duymaları desteklenir **(D14.3, D19.3)**. Hazırlanan sunumlargözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.11.2.2

Öğrencilere Azeri tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinletirilir **(SAB9)**. Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir **(SDB1.1)**. Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanıp tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır **(OB1, E3.2)**. Daha sonra öğretmen, Azeri tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler, dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler. Süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler. Öğrenciler, söyleme tekniklerini kullanarak alıştırmanın solfejini yaparlar **(SAB7)**. Ardından öğrenciler, ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler, alıştırma ve örnek eserlerde Azeri tavrına ait tezene tekniklerini kullanır. Öğrenciler, bu teknikleri kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır **(D12.3)**. Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin Azeri tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir grup teke, sürmeli ve Azeri tavrı ile alıştırma çalarken diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilerek geri bildirim verilir. Teke, Azeri, sürmeli tavırlarına ait tezene vuruşları sık tekrar ettirilir. Alıştırmalar, metronom ile yavaş tempodan kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: BAĞLAMADA SÜRMELİ TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada sürmeli tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; sürmeli tavrındaki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 36

ALAN SAB11. Müziksel Çalma
BECERİLERİ

KAVRAMSAL KB2.6. Bilgi Toplama
BECERİLER

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)
Öğrenme Becerileri

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya
İLİŞKİLER

BECERİLER ARASI SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme
İLİŞKİLER

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ****BAĞ.11.3.1. Bağlamada sürmeli tavrı hakkında bilgi toplayabilme**

- a) Bağlamada sürmeli tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada sürmeli tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada sürmeli tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada sürmeli tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ.11.3.2. Bağlamada sürmeli tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada sürmeli tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada sürmeli tavrı çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada sürmeli tavrına özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada sürmeli tavrı çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sürmeli Tavrının Genel Özellikleri

Sürmeli Tavrına Ait Etüt, Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavram

sürmeli tavrı

**ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve Değerlendirme)**

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları, kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin sürmeli tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya sürmeli tavrına ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde etüt ve alıştırma çalabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavırların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da etütleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavırları ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere, "Sürmeli tavrına ait bir uzun havanın ya da kırık havanın bu yörede yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?" soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin sürmeli tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri, sürmeli tavrına özgü geniş ses aralığı, süslemeli ve yanık ezgi çizgisi, zaman zaman serbest başlayıp ölçülü bölümlere bağlanan söyleyiş yapısı, ritim-tempo anlayışı ve

türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Sürmeli tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.11.3.1

Uygulamaları

“Sürmeli tavrı denince aklınıza ne geliyor?” sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir (**E1.1.**). Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak sürmeli tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım; Yozgat, Sivas, Kayseri vb.) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler (**OB1**). Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir (**D3.4**). Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Kültürel mirasa duyarlılık geliştirmeleri ve kültürel çeşitliliğe saygı duymaları desteklenir (**D14.3**). Hazırlanan sunumlar gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.11.3.2

Öğretmen tarafından sürmeli tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinletilir (**SAB9**). Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir (**SDB1.1**). Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanıp tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır (**OB1, E3.2**). Daha sonra öğretmen, sürmeli tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler, dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler; süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler. Öğrenciler, söyleme tekniklerini kullanarak alıştırmanın solfejini yaparlar (**SAB7**). Ardından öğrenciler ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler, alıştırma ve örnek eserlerde sürmeli tavrına ait tezene tekniklerini kullanır. Öğrenciler, bu teknikleri kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek ve müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır (**D12.3**). Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin sürmeli tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavırlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir grup sürmeli tavrı ile alıştırma çalarken diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilip geri bildirim verilir. Sürmeli tavrı tezene vuruşları sık tekrar ettirilir. Alıştırmalar metronom ile yavaş tempodan kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: BAĞLAMADA KONYA TAVRI VE UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada Konya tavrı hakkında bilgi toplayabilmesi; Konya tavrındaki etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 36

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türk Dili Edebiyatı, Coğrafya

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB7. Müziksel Okuma, SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.11.4.1. Bağlamada Konya tavrı hakkında bilgi toplayabilme

- a) Bağlamada Konya tavrı konusuna ilişkin bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlamada Konya tavrı konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlamada Konya tavrı konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlamada Konya tavrı konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ.11.4.2. Bağlamada konya tavrına ait alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada Konya tavrına ait etüt, alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamada Konya tavrı çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada Konya tavrına özgü tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada Konya tavrı çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Konya Tavrının Genel Özellikleri
Konya Tavrına Ait Etüt, Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavram

Konya tavrı

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitadaki öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve ürün değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin, Konya tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya Konya tavrına ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öz değerlendirme formu verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin önceki ünitelerde temel düzenlerde alıştırma ve örnek eserleri çalabildikleri, basit türkülerini icra edebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce bağlamada öğrendikleri tavırların neler olduğu sorularak önceki bilgilerini hatırlamaları sağlanabilir. Bozuk düzen üzerinde hangi türkülerini ya da alıştırma ve örnek eserleri çaldıkları hakkında görüşleri alınarak öğrenme süreciyle ilişki kurmaları desteklenebilir. Farklı tavırları ayırt ederken hangi ritmik özellikleri dikkate aldıkları sorularak öğrencilerin tavrı hakkındaki bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Konya yöresine ait bir türkünün bu yörede yaşamayan insanlar tarafından da sevilerek dinlenmesinin nedeni sizce ne olabilir, bu müzik tavrını diğerlerinden ayıran duygu nedir?" soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden kendi ailelerinde veya çevrelerinde gözlemledikleri yöresel müzik uygulamalarından hangilerinin Konya tavrındaki unsurlarla benzerlik gösterdiğini düşünmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin dikkatleri, Konya tavrına özgü ritim ve tempo örgüsü, söyleyiş biçimi, bağlama ve benzeri çalgıların eşliği ile akıcı ezgi yapısının farklı bölgelerdeki türkülerle hangi yönlerden ortak ya da farklı olduğuna dikkat çekilebilir. Konya tavrının kültürel kimlik içindeki yerini fark etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme BAĞ.11.4.1

Uygulamaları

“Konya tavrı denince aklınıza ne geliyor?” sorusu sorularak öğrencilerin konuya odaklanması sağlanabilir **(E1.1.)**. Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, usta icra/video-belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler. Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, usta/icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak Konya tavrının tanımı, tezene yönleri, farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci (bölgesel yayılım; Konya, Karaman, Aksaray vb.) hakkında bilgileri bulur. Öğrenciler, topladıkları bilgileri birden fazla kaynaktan karşılaştırarak doğrular **(OB1)**. Buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler. Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt ögenin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder. Hazırlık sürecinde öğrenciler aktif rol alarak çalışmalarını dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir **(D3.4)**. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılr ve diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır. Hazırlanan sunumları gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.11.4.2

Öğretmen tarafından Konya tavrının bozuk düzen üzerindeki tezene vuruşu uygulamalı olarak gösterilir ve dinlettirilir **(SAB9)**. Öğrencilerin tavrı çözümlemeleri ve tavrın ritmik özelliklerini fark etmeleri beklenir **(SDB1.1)**. Tavrın genel özellikleri anlatılarak ritim yapısı üzerinde durulur. Öğrencilerin odaklanarak tavrın karakteristik özelliklerini kendi cümleleriyle yorumlamaları sağlanır **(OB1, E3.2)**. Daha sonra öğretmen, Konya tavrı ile hazırlanmış alıştırma ve örnek eserleri uygun tezene teknikleriyle çalar. Öğrenciler; dinledikleri alıştırma ve örnek eserlerin ezgisel yapısını, ritmini ve tezene yönlerini inceler; süreç sonunda alıştırma ve örnek eserleri çözümler. Öğrenciler, söyleme tekniklerini kullanarak alıştırma ve örnek eserleri solfejini yaparlar **(SAB7)**. Ardından öğrenciler ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler; alıştırma ve örnek eserlerde Konya tavrına ait tezene tekniklerini kullanır. Öğrenciler, bu teknikleri kullanarak alıştırma ve örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya dikkat ederek ve müziksel bileşenleri uygular. Çalışmalar sırasında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır **(D12.3)**. Uygulamalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin Konya tavrı ile kısa bir ezgi oluşturup seslendirmeleri veya tavırlara ait birer türküyü icra etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir grup Konya tavrı ile alıştırma çalarken diğer grup ritmik sayım veya solfej yapabilir.

Destekleme Öğrencilerin gelişimi bireysel olarak takip edilerek onlara geri bildirim verilir. Konya tavrı tezene vuruşları sık tekrar ettirilir. Alıştırmalar metronom ile yavaş tempodan kademeli olarak artırılarak çalınabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

12. SINIF

1. ÜNİTE: BAĞLAMA DÜZENİNDE ELLE ÇALMA TEKNİĞİ

Bu ünite de öğrencilerin elle çalma tekniği ile ilgili bilgi toplayabilmesi; pençe, tel çekme ve parmak vurma tekniğine ait etüt ve alıştırma lar ile elle çalma tekniğine ait örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 48

ALAN BECERİLERİ SAB.11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2 Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2 İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Fizik, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.12.1.1. Bağlama düzeninde elle çalma tekniği ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait bilgi kaynaklarını belirler
- b) Belirlediği kaynakları kullanarak bağlama düzeninde elle çalma tekniği konusuna ilişkin bilgileri bulur.
- c) Bağlama düzeninde elle çalma tekniği konusuna ilişkin bilgileri doğrular.
- ç) Bağlama düzeninde elle çalma tekniği konusuna ilişkin bilgileri kaydeder.

BAĞ.12.1.2. Bağlama düzeninde pençe tekniğine ait alıştırma çalabilme

- a) Bağlama düzeninde pençe tekniğine ait alıştırma çözümler.
- b) Bağlama düzeninde pençe tekniğine ait alıştırma çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlama düzeninde pençe tekniğine ait alışırmalarda pençe tekniğini kullanır.
- ç) Bağlama düzeninde pençe tekniğine ait alıştırma ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

BAĞ.12.1.3. Bağlama düzeninde tel çekme tekniğine ait alıştırma çalabilme

- a) Bağlama düzeninde tel çekme tekniğine ait alıştırma çözümler.
- b) Bağlama düzeninde tel çekme tekniğine ait alıştırma çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlama düzeninde tel çekme tekniğine ait alışırmalarda tel çekme tekniğini kullanır.
- ç) Bağlama düzeninde tel çekme tekniğine ait alıştırma çalarken ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

BAĞ.12.1.4. Bağlama düzeninde parmak vurma tekniğine ait alıştırma çalabilme

- a) Bağlama düzeninde parmak vurma tekniğine ait alıştırma çözümler.
- b) Bağlama düzeninde parmak vurma tekniğine ait alıştırma çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlama düzeninde parmak vurma tekniğine ait alışırmalarda parmak vurma tekniğini kullanır.
- ç) Bağlama düzeninde parmak vurma tekniğine ait alıştırma ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

BAĞ.12.1.5. Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait örnek eserleri çalarken bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait örnek eserlerde elle çalma tekniğini kullanır.
- ç) Bağlama düzeninde elle çalma tekniğine ait örnek eserleri çalarken elle çalma tekniğine ait örnek eserleri ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Elle Çalma Tekniği
 Pençe Tekniğine Ait Alıştırmalar
 Tel Çekme Tekniğine Ait Alıştırmalar
 Parmak Vurma Tekniğine Ait Alıştırmalar
 Elle Çalma Tekniğine Ait Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar elle çalma, pençe, tel çekme, parmak vurma, duruş-tutuş, tezene, akort, metronom/tempo

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) Bu ünitadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, öz, ürün ve akran değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden genel ağ araştırmasıyla pençe tekniğinin kullanıldığı bir alıştırma bulmaları; seçtikleri örneklerde ölçü/usul, tempo ve pençe kalıbını (vuruş dizisi, vurgular) kısaca belirtmeleri; eserlerden kısa bölümleri çalıp pençenin ses rengine, vuruş şiddetine ve ritme etkisine dair gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir. Performans görevi; çözümleme, bağlamaya özgü doğru duruş-tutuş, pençe tekniğini alıştırmalarda doğru uygulama, ezgisel ve ritmik bileşenlere uygunluk ile temiz-akıcı icra ölçütlerini içeren dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Öğrenciler, çalışmalarını öz ve akran değerlendirme formlarıyla da değerlendirirler.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin bağlamada temel duruş-tutuş ve metronom kullanımı konusunda ön deneyime sahip olduğu, dijital/nota okuyazarlığı düzeylerinin kısa hatırlatmalarla desteklenebileceği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere “Elle çalma tekniklerinden hangilerini biliyorsunuz?, Pençe, tel çekme, parmak vurma hakkında neler söyleyebilirsiniz? Kısa bir örnek sunar mısınız?” soruları yöneltilerek ön bilgileri tespit edilebilir.

Köprü Kurma Öğrenciler, önceki ünitelerdeki tezeneli çalmada duruş-tutuş gibi temel davranışlarla bu ünitadaki elle çalma alt tekniklerinin benzerlik ve farklarını sözlü olarak açıklar böylece önceki bilgiler yeni tekniklerle ilişkilendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.12.1.1

“Elle çalma tekniği denince hangi alt teknikler aklınıza geliyor?” sorusu sorularak öğrencilerin dikkatinin konuya çekilmesi sağlanır (**E3.2**). Öğrencilerin nota örnekleri, dijital nota arşivleri, ansiklopedi/sözlük, icra video/belgesel kayıtları gibi kaynaklara yönelmesi teşvik edilir. Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılarak hangi araçların bilgiye ulaşmak için uygun ve güvenilir olduğunu tartışır ve yararlanacakları kaynakları belirler (**E3.1, SDB2.2**). Her grup, seçtiği aracı neden tercih ettiğini tartışarak kısa bir sunum hazırlar (**D16.3**). Süreç boyunca öğrencilerin kaynak seçme becerilerinin takibi gözlem formu, grup ve öz değerlendirme araçları ile gerçekleştirilebilir. Öğrenciler, seçtikleri bilgi kaynaklarını (nota arşivleri, icra kayıtları, akademik makale/tez, ansiklopedi vb.) kullanarak elle çalma tekniğinin tanımı, alt teknikleri (pençe, tel çekme, parmak vurma), farklı düzenlerle ilişkisi, nota üzerinde gösterimi ve tarihsel süreci hakkında bilgileri bulur (**OB2**).

Her grup kendi konusuna yönelik içerikleri inceleyerek temel bilgileri not eder **(SDB2.2)**. Öğrenciler, buldukları bilgileri sınıfta sözlü olarak sunar **(D16.3)**. Öğrenciler, topladıkları teknik bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek üzere icra videoları, akademik platformlar, nota/derleme fişleri vb. farklı kaynaklardan çapraz kontrol yaparak bilgileri doğrular **(SDB1.2)**. Gruplar, aynı başlığa dair iki ya da üç farklı kaynaktan edindikleri bilgileri karşılaştırır, çelişen ya da eksik bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışarak hangisinin daha güvenilir olduğunu belirler **(E3.1, OB1)**. Öğrenciler doğruladıkları bilgileri grup içinde paylaşır. Her öğrenci ya da grup, seçtiği alt tekniğin tanım, işlev, düzen, nota gösterimi, kısa tarihçe gibi temel unsurlarını poster/teknik bilgi kartı/dijital sunum hâline getirerek bilgileri kaydeder **(OB1)**. Hazırlık sürecinde öğrenciler görevlerini dikkatli ve düzenli bir biçimde yerine getirmeye teşvik edilir. Üretilen içerikler sınıf ortamında paylaşılır, diğer grupların çalışmalarıyla karşılaştırılır ve birlikte değerlendirilir. Öğrencilerin süreci nasıl yürüttüğü gözlemlenir. Bu üniteye ilişkin öğrenme çıktıları, gözlem formu ile değerlendirilebilir.

BAĞ.12.1.2

Öğretmen, pençe tekniğini uygulamalı biçimde sergileyerek öğrencilerin dikkatini çeker ve merak duygularını harekete geçirir. Ardından kısa bir model sunumda karar sesiyle düzenli ritim oluşturur ve basit motifler aracılığıyla pençe tekniğinin uygulanışını örnekler. **(E1.1)**. Öğretmen pençe vurma tekniğine ait alıştırma bilgileri öğrencilere sunar. Öğrenciler, verilen alıştırma bilgilerin ölçü, usul, vuruş yönleri, açık tel kullanımı ve hedef temposunu çözümler **(OB1)**. İcra aşamasına geçmeden önce öğrenciler öğretmenin yönlendirmesiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır **(E3.2)**. Alıştırmalarda önce açık tellerde yavaş metronomla aşağı-yukarı tarama yapar; ardından etüdü küçük bölümlere ayırarak çalışır ve pençe tekniğinin el vuruş yönlerini doğru kullanır **(D16.3)**. Öğrenciler, alıştırmalarda akordu kontrol eder; ölçü, usul, vuruş yönleri, tempo, güçlü-zayıf vuruşlar, nüans ve artikülasyonu (tellaftuz) gözeterek ezgi ve ritme uygun olarak müziksel bileşenleri uygular. Bu üniteye ilişkin öğrenme çıktıları; akran değerlendirme formu ile izlenebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden genel ağ araştırmasıyla pençe tekniğinin kullanıldığı bir alıştırma bulmaları; seçtikleri örneği ölçü/usul, tempo ve pençe kalıbını (vuruş dizisi, vurgular) kısaca belirtmeleri; eserlerden kısa bölümleri çalıp pençenin ses rengine, vuruş şiddetine ve ritmine etkisine dair gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir. Performans görevi; çözümleme, bağlamaya özgü doğru duruş-tutuş, pençe tekniğini etüt ve alıştırmalarda doğru uygulama, ezgisel ve ritmik bileşenlere uygunluk ile temiz-akıcı icra ölçütlerini içeren dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Öğrenciler çalışmalarını öz değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir.

BAĞ.12.1.3

Dersin başında öğretmen, tel çekme tekniğini uygulamalı biçimde sergileyerek öğrencilerin dikkatini çeker ve merak duygularını harekete geçirir. Ardından bağlama düzeninde açık tellerde verilecek sembollerin sıralamasıyla düzenli ritim tutarak açık telde tel çekme tekniğinin uygulanışını örnekler **(OB4)**. Öğretmen tel çekme tekniğine ait alıştırma bilgileri öğrencilere sunar. Öğrenciler, verilen alıştırma bilgilerin ölçü, usul, parmak dizilimi, tel grupları, açık tel kullanımı, tel geçişleri ve hedef temposunu çözümler **(OB1)**. İcra aşamasına geçmeden önce öğrenciler öğretmenin yönlendirmesiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.

Alıştırmalarda önce açık tellerde yavaş metronomla eşit i-m çekişleri çalışılır, ardından etüt küçük bölümlere ayrılarak döngü hâlinde ilerlenir. Bu çalışmalarda tel çekme tekniğine ait parmak sıralaması doğru kullanılır. Çekişlerin eşitliği, parmak-bilek uyumu ve tonu korumak için kısa geri bildirim araları verilir **(D16.3)**. Öğrenciler, alıştırmalarda akort kontrolü, ölçü, usul, parmak dizilimi, tel geçişleri, tempo, güçlü-zayıf vuruşlar, nüanslar ve artikülasyonu dikkate alarak ezgisel ve ritmik yapıya uygun müziksel bileşenleri uygular. Bu ünitedeki öğrenme çıktıları, akran değerlendirme formu ile izlenebilir.

BAĞ.12.1.4

Öğretmen, parmak vurma tekniğini uygulamalı biçimde sergileyerek öğrencilerin dikkatini çeker ve merak duygularını harekete geçirir. Ardından kısa bir model gösterimde bağlama düzeninde açık tel altında iki üç perdelik vurma-çekme döngüsün duyurulmasıyla basit bir motifte parmak vurmanın bağlı etkisi öğrencilere dinletilebilir. Öğretmen parmak vurma tekniğine ait alıştırmaları öğrencilere sunar. Öğrenciler; verilen alıştırmaların ölçü, usul, pozisyon, parmak numaraları, sağ/sol el koordinasyonu, açık tel kullanımı ve hedef temposunu çözümler **(OB1)**. İcra aşamasına geçmeden önce öğrenciler öğretmenin yönlendirmesiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Sol el başparmağı sap arkasında destek verir, parmak uçları yuvarlak kemerle perdeye iner kalkar, sağ el (kullanılacaksa) tel hizasında bekler **(E3.2)**. Alıştırmalarda önce tek tel üzerinde vurma-çekme hareketleri yavaş metronomla çalışılır. Sonra iki üç perde arasında ardışık döngüler oluşturulabilir. Ardından etüt küçük bölümlere ayrılarak döngü hâlinde ilerlenir. Öğrenciler; alıştırmalarda akort kontrolü, ölçü, usul, parmak numaraları, pozisyon değişimleri, tempo, güçlü-zayıf vuruş algısı, nüanslar ve artikülasyon öğelerini dikkate alarak ezgisel ve ritmik yapıya uygun müziksel bileşenleri uygular. Bu ünitedeki öğrenme çıktıları, akran değerlendirme formu ile izlenebilir.

BAĞ.12.1.5

Dersin başında daha önce tanımlanan pençe, tel çekme ve parmak vurma tekniklerine ait örnek notalar öğrencilere dağıtılarak verilen örnek eserlerde tekniklerin yer aldığı bölümler öğrencilere dinletilir **(OB4, SAB9)**. Öğrenciler, seçilen eser ve alıştırmaların ölçü, usul, teknik kullanım bölümleri (pençe, tel çekme, parmak vurma), vuruş yönleri/parmak dizilimleri, açık tel kullanımı, tel geçişleri ve hedef temposunu çözümler **(OB1)**. İcra aşamasına geçmeden önce öğrenciler öğretmenin yönlendirmesiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Örnek eserlerde önce pençe bölümleri açık tellerde yavaş metronomla taranır, tel çekme bölümlerinde tel geçişleri çalışılır, parmak vurma pasajlarında perdeler arasında vurma-çekme tekniği kullanılır. Öğrencilerden vuruş/parmak sıralarını doğru kullanmaları beklenir. Örnek eserler sırasında bağlama icra edilirken istikrarlı ve azimli bir şekilde çalışılması gerektiği vurgulanır **(D3.1)**. Öğrenciler; örnek eserlerde ezgisel ve ritmik yapıya uygun müziksel bileşenleri uygular. Bu ünitedeki öğrenme çıktıları, akran değerlendirme formu ile izlenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Pençe, tel çekme, parmak vurma tekniklerini tek alıştırmada birleştirilmesi ve icra edilmesi istenebilir. Öğrencilereden aynı motifi üç alt teknikle seslendirip tını karşılaştırması yapması istenebilir.

Destekleme Alıştırmaların daha küçük bölümlere ayrılarak yavaş tempoda çalışılması ve metronomun kademeli olarak artırılması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BAĞLAMADA ÇOK SESLİLİK

Bu ünite de bağlamada çok sesli etüt, alıştırma ve örnek eserlerin çalınabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 20

ALAN SAB11. Müziksel Çalma
BECERİLERİ

KAVRAMSAL -
BECERİLER

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal SDB2.2. İş Birliği
Öğrenme Becerileri

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI Fizik, Matematik
İLİŞKİLER

BECERİLER ARASI KB2.4. Çözümleme
İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.12.2.1. Bağlamada çok sesli etüt, alıştırma ve örnek eserleri çalabilme

- a) Bağlamada çok sesli etüt, alıştırma ve örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Bağlamada çok sesli etüt, alıştırma ve örnek eserlerde tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Bağlamada çok sesli etüt, alıştırma ve örnek eserlerde ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bağlamada Çok Sesli Etüt, Alıştırma ve Örnek Eserler

Anahtar Kavramlar

dem, kadans, kontrpuan, parti-partisyon, yatay/dikey çok seslilik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünite de öğrenme çıktıları, kontrol listesi, öz değerlendirme, akran değerlendirme formu ve grup değerlendirme formu ile izlenebilir, değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrenciler gruplar hâlinde birer türkü seçer. Türküler melodi ve eşlik olmak üzere iki sesli olarak düzenlenir. Düzenlemiş oldukları eserleri uygun tezene tekniklerine göre iki bağlamayla sınıf ortamında seslendirirler. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel duruş-tutuş ve metronom kullanımı konusunda ön deneyime sahip olduğu, parti/partisyon işaretleme ile dijital kayıt-dinleme araçlarının matematik (ölçü, usul), fizik (titreşim, rezonans) disiplinleriyle ilişkilendirilerek kısa bir hatırlatmayla kullanılabileceği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Kısa dinleme-işaretleme etkinliği yapılabilir. "Aynı anda duyulan katman sayısı nedir? Melodi-eşlik ayrımı nerede belirgin?" soruları yöneltilebilir. Kontrol listesiyle başlangıç düzeyi belirlenebilir.

Köprü Kurma

Önceki ünite de öğrenilen düzen, tını ve dem bilgisinin bu ünite de yatay-dikey çok seslilik ve melodi-eşlik dengesi kurmaya nasıl temel oluşturduğunu öğrencilere sözlü olarak ifade edebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.12.2.1

Dersin başında öğrencilere iki bağlama için düzenlenmiş bir eserden kısa bir bölüm dinletilerek merakları uyandırılır, "Bu kayıta aynı anda kaç ezgi katmanı duyuyorsunuz?" sorusuna kısa notlarla yanıt üretmeleri istenebilir (**E1.1.**). Öğrencilerin armonik yürüyüşü işitip notada işaretlemeleri beklenir. Parti ve partisyon kavramlarını örnekle tanımlamaları sağlanır. Verilen alıştırma ve örnek eserde giriş-bitiş, melodi-eşlik ilişkisini çözümlemeleri istenebilir (**KB2.4.**). Öğrenciler; iki bağlama için düzenlenmiş alıştırma ve örnek eserlerde nota üzerinde parti-partisyon, usul, tempo ile yatay ve dikey çok seslilik kavramlarını çözümler. Daha sonra öğrenciler, bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğrenciler ikili gruplara ayrılarak duruş ve tutuş pozisyonlarını kontrol ederler. Gelişimleri için birbirlerine destek olurlar (**SDB2.2, D4.1.**). Öğrenciler; partilerine uygun tel grubu geçişlerini, eşlikte dem sürdürmeyi, armonik yürüyüşleri ve karşı ezgi giriş-çıkış bölümlerini dikkate alarak tezene vuruş yönlerini doğru kullanır. Son aşamada

öğrenciler, belirlenen bir hedefe ulaşmak için gereken çabayı göstererek icra sırasında metronomla tempo kontrolü yapar (**OB2, E3.2, D3.2**). Sürecin devamında öğrencilerden düzen-akort doğrulamasıyla doğru perde ve temiz titreşim elde etmeleri beklenir. Ardından melodi-eşlik dengesini kurması, bitiş hissi ve kadans vurguları ile ifadeyi tamamlaması beklenir. Öğrenciler icra sırasında eserlerin ezgisel ve ritmik yapısına uygun müziksel bileşenleri uygular. İlgili öğrenmeler kontrol listesi, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrenciler gruplar hâlinde birer türkü seçer. Türküler melodi ve eşlik olmak üzere iki sesli olarak düzenlenir. Düzenlemiş oldukları eserleri uygun tezene tekniklerine göre iki bağlamayla sınıf ortamında seslendirirler. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Süreç sonunda grup değerlendirme formu verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden verilen motife ikinci bir hat yazıp iki bağlama ile uygulama, tını-denge analizi yapmaları istenebilir. Aynı ezgiyi farklı düzen ile çalmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden bağlamada çok seslilikle ilgili kavramları etütler üzerinde işaretleyerek göstermeleri istenir. Partisyonlar üzerinde yavaş tempoda solfej çalışması istenebilir. İkili icralarda melodi-eşlik uyumu için etüt veya eserler küçük bölümler hâlinde, yavaş tempoda ve döngüyle çalışılır. Ardından tempo kademeli artırılarak bu bölümler birleştirilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: BAĞLAMA REPERTUVARI

Bu ünite de öğrencilerin bağlamada farklı tavrı ve düzenlerde örnek eserleri çalabilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 72

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E2.1. Sorumluluk, E3.1. Muhakeme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Tarih, Bilişim Teknolojileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

BAĞ.12.3.1 . Başlamada farklı tavrı ve düzenlerde örnek eserleri çalabilme

- a) Farklı tavrı ve düzenlerde örnek eserleri çözümler.
- b) Bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Farklı tavrı ve düzenlerde örnek eserlerde tezene tekniklerini kullanır.
- ç) Farklı tavrı ve düzenlerdeki örnek eserlerde ezgisel ve ritmik yapıya uygun olarak müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Farklı Tavlrlarda Eserler

Farklı Düzenlerde Eserler

Anahtar Kavramlar

düzen, karar sesi, tavrı, tempo, tezene usul

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünite kontrol listesi, öz ve akran değerlendirme formu ile izlenebilir ve değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerin farklı yörelere ait farklı düzen ve tavlrlardan seçme eserlerle bir repertuvar oluşturmaları ve bu repertuvarı sınıf ortamında arkadaşlarına icra ederek dinletti sunması istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin duruş-tutuş, metronom ve basit dijital kayıt araçları konusunda temel deneyime sahip olduğu; repertuvarın türkülerin yöresi, dönemi, icra bağlamı, kaynak kişisi gibi tarih boyutlarıyla kısaca hatırlatıldığı ve sürecin eser adı, yöre, usul, karar sesi etiketleriyle kayıt-düzenleme gibi bilişim teknolojileri uygulamaları üzerinden başlatıldığı kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Derse akort ve duruş-tutuş kontrolüyle başlanır. Öğrencilere bozuk, bağlama, misket, müstezat düzenlerinin karar sesi, dizi ve tavrı kısaca hatırlatılabilir. Her öğrenci bildiği bir türküyü 20-30 saniye önce alışık olduğu, sonrasında alternatif bir düzenle çalabilir. Öğretmen usul-tempo, doğru perde/karar, tezene yönleri, tavrı ve ses dengesi ölçütlerine göre hızlı form doldurur. Öğrencinin akranı iki güçlü yön ve bir gelişim hedefi yazabilir. Böylece öğrencinin farklı tavrı ve düzenlerde çalmaya hazır bulunuşluğu belirlenebilir.

Köprü Kurma

Önceki ünitelerde edinilen düzen-tını ve icra ortamı/üslup bilgisi, bu üniteye farklı tavrı ve düzenlerde seçili eserlerin icrasına bağlanır. Benzerlikler-farklılıklar sözlü olarak ifade edilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

BAĞ.12.3.1

Derse "Repertuvar nedir?" sorusuyla başlanması önerilir. Öğrencilerin önce bireysel notlar almaları, ardından küçük gruplarda tanım önerilerini tartışıp sınıfla paylaşımları sağlanır böylece öğrenci yanıtlarından hareketle ortak bir tanıma ulaşılır ve dönem repertuvarının kapsamı netleştirilir (SDB2.1 ,E3.1). Grupların ünite süresince çalınacak eserleri belirlemek üzere öneri listeleri hazırlamaları ve sınıfta kısaca sunmaları istenir (E2.2). Tüm önerilerin öğretmen rehberliğinde belirlenen ölçütlere (amaçlar, teknik uygunluk, sınıf seviyesi) göre incelenip dijital ortamda düzenli, ortak bir repertuvar listesine dönüştürülmesi sağlanır (OB4,D3). Ortak liste esas alınarak öğrencilerin seçilen eserleri nota üzerinde farklı bağlama

düzenleri ve yöresel tavırlar bağlamında işaretleyip tavra özgü icra gerekliliklerini belirlemeleri istenir **(OB1)**. Öğrenciler, seçilen etüt/alıştırma/örnek eserlerde nota üzerinde repertuvar kapsamını usul, tempo, düzen/tavır ve icra gereklilikleri açısından çözümler **(KB2.4)**. İcra aşamasına geçmeden önce öğrenciler, öğretmen yönlendirmesiyle oturuş, sap-gövde açısı ve bilek-tezene hattını kontrol ederek bağlamaya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Belirlenen yöresel tavırlar ve farklı düzenlerdeki eserlerde kademeli hızlandırma yaklaşımı, zorlayıcı geçiş ölçülerinin bölünerek tezene vuruş yönleri, tel grubu geçişleri, dem/eşlik ve karşı ezgi uygulamaları kullanılır. Öğrenciler seçilen eserlerde ezgisel ve ritmik yapıya uygun müziksel bileşenlerini uygular. Öğrenciler birbirlerini akran geri bildirimi ile değerlendirebilir **(SDB3.1)**. İlgili öğrenme; kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile sağlanabilir. Performans görevi olarak öğrencilerin farklı yörelere ait farklı düzen ve tavırlardan seçme eserlerle bir repertuvar oluşturmaları ve bu repertuvarı sınıf ortamında arkadaşlarına icra ederek dinleti sunması istenebilir **(D16.3)**. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Türk sanat müziği içinde yer alan saz eserlerinden makamsal özelliklerini göz önüne alarak repertuvar çalışması yapması istenebilir. Repertuvar da yer alan eserleri icra etmeleri istenebilir.

Destekleme Öğrenciler, verilen eseri bölümlere ayırarak yavaş tempoda çalışır ve “hatasız üç tekrar” kuralını uygular. Öğretmen mikro-gösterim sonrası tüm öğrencilere birlikte tekrar yaptırır. Belirlenen işaretler ile tezene yönleri/tel geçişleri çalışma kâğıdında belirginleştirilir. Her çalışmada tek hata-tek düzeltme ilkesiyle odaklı geri bildirim verilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

